

HEINRICH VON KLEIST

SUKULTAS AŠOTIS

komedija

Vertė

ANTANAS RŪKAS

VEIKĒJAI

Valteris – teismo narys

Adomas – kaimo teisējas

Lichtas – raštininkas

Morta Rulienė

Ieva – jos duktė

Feitas Tiumpelis – kaimietis

Ruprechtas – jo sūnus

Brigyta

Tarnas, pasiuntinys, tarnaitės ir kt.

Veiksmas vyksta Olandijos kaime, netoli Utrechto.

Scena: teismo patalpa

PIRMOJI SCENA

Adomas sėdi ir tvarsto koją. Lichtas įeina.

LICHTAS. Po šimts velnių, sakykit, kūms Adomai!

Kas jums dabar? Į ką jūs panašus!

ADOMAS. Taigi. Suklupt juk kojų vien tereikia.

Čia, ant grindų, ar nors šapelis matos?

O aš čia suklopau; nes taip yra –

Kiekviens nešiojas akmenį suklupti.

LICHTAS. Na jau! Kiekvienas akmenį nešioja?

ADOMAS. O taip, savy!

LICHTAS. Kad jį kur kas!

ADOMAS. O ką?

LICHTAS. Iš silpno prosenio jūs esat kilęs,

Kuris pačių pradžiausioj pradžioj puolė

Ir puolimu garsus toks pasidarė.

O jūs...

ADOMAS. Na, ką?

LICHTAS. Taip pat?

ADOMAS. Ar aš? Gali būti!

Čia pat aš suklopau, sakau gi Jums.

LICHTAS. Be nieko niekur, pavyzdžiui?

ADOMAS. Be nieko.

O pavyzdys tai toks, kad jį bala!

LICHTAS. Kuomet gi ta nelaimė jums nutiko?

ADOMAS. Dabar, štai, šią akimirką, iš lovos

Lipant. Su rytmečio malda ant lūpų

Iš ryto suklopau. Dar nepradėjus

Dienos darbų, išsuko Viešpats koją.

LICHTAS. Ir kairiąją, turbūt, ar ne?

ADOMAS. Ar kairę?

LICHTAS. Štai, šitą, va!

ADOMAS. Taigi!

LICHTAS. Teisingai! Tą,

Kur nuodėmių keliu sunkokai žengė?

ADOMAS. Sunkokai! Koją?

LICHTAS. Kreivąją?

ADOMAS. Kaip kreivą?

Juk kojos lygiai tokios pat abi.

LICHTAS. Atleiskit! Dešinei jūs neteiskus.

Juk dešinioji girtis tuo negali

Ir bus drąsi slidžiausioj vietoj.

ADOMAS. Et!

Viena išdrįs, o paskui ją – antroji.

LICHTAS. O kas jums veidą taip baisiai sudirbo?

ADOMAS. Man veidą?

LICHTAS. Kaip? Jūs nieko dar nežinot?

ADOMAS. Melagis būčiau, – kaip jisai atrodo?

LICHTAS. Ar veidas?

ADOMAS. Taip, kūmuti.

LICHTAS. Labai baisus.

ADOMAS. Aiškiau sakykite.

LICHTAS. Žaizdotas visas.

Ir skruoste gabalo mėsos nėra.

O kiek? Svarstyklėmis pasvert reikėtų.

ADOMAS. Tai velnias koks!

LICHTAS. (*Atneša veidrodį*). Prašau, pažvelkit pats.

Avis, šunų užvyta, kadugynuos

Mažiau palieka vilnų, negu jūs

Kažkur. Mėsos, štai, kabo gabalai.

ADOMAS. Hm! Taip! Tiesa. Nekaip tatau atrodo.

Ir nosis nukentėjo.

LICHTAS. Ir akis.

ADOMAS. Akis tai nieko, kūmai.

LICHTAS. Na, o čia

Mėlynė štai kokia, kaip Dievas mato,

Lyg bernas koks įsiutęs būtų pylęs.

ADOMAS. Akies tai kaulas. Taip, prisipažinsiu,

Neteko niekad šito dar patirti.

LICHTAS. Taip, taip. Muštynių įkaršty taip būna.

ADOMAS. Muštynių! Ką? Su tuo prakeiktu ožiu
Prie pečiaus koviausi, jei norit jūs.
Žinau. Kai aš pusiausvyros netekęs,
Lyg skęsdamas, graibiau po orą, tąkart
Nutvėriau kelnes. (Vakar jas buvau
Šlapias pakoręs džiūt čionai prie pečiaus).
Suprantate, nutvėriau jas, manau,
Kvailys, susilaikyt. Nutraukiau juosta;
Dabar ir juosta, aš ir kelnės lėkėm...
Ir aš kakta tiesiog į pečių tuojau,
Kaip tik į kampą tą, iš kur ožys
Tasai iškišęs savo snukį riogso.

LICHTAS. *(Juokiasi).* Puiku.

ADOMAS. Velniop!

LICHTAS. Pirmu Adomo puoliu
Pradėjot šiandien jūs gyvent iš ryto.

ADOMAS. Tačiau... sakykite, kas naujo šiandien?

LICHTAS. Taigi, kas naujo? Po velnių, kaip greit
Aš pamiršau dalyką tokį.

ADOMAS. Na?

LICHTAS. Iš Utrechto nelauktas svečias vyksta.

ADOMAS. Kas, kas?

LICHTAS. Sulauksim poną teismo narį.

ADOMAS. Ką? Ką?

LICHTAS. Atvyksta ponas Valteris,
Narys iš teismo Utrechte. Teismus
Jis revizuoja, šiandien bus jau čia.

ADOMAS. Dar šiandien net! Pablūdot!

LICHTAS. Kaip aš gyvas.
Čia pat, jau Holos kaime, vakar buvo
Ir teismą jų jau spėjo revizuot.
Kaimietis pakeliui Hurijan matė
Vežiman arklius pakinkytus ten.

ADOMAS. Šiandien dar? Narys iš teismo čia!

Revizija? Ir jis ne pėsčias gi
Pikirpt ką nors. Hurijan jis atvyks,
O aš tokiu baisiu snukiu šiandieną...

LICHTAS. Atvyko Holon jis ir čia atvyks.

Tai pasisaugokit!

ADOMAS. Plepėk!

LICHTAS. Sakau.

ADOMAS. Nepliauškite pasakų, kalbu aš jums.

LICHTAS. Kaimietis pats jį matė, po velnių!

ADOMAS. Kas žino, ką tas žvairas niekšas matė!

Tie kvailiai veido nuo pakaušio skirt
Nemoka, jei pakaušis tik prapilkęs.
Žarsteklį galite apmaut trikampe,
Apsiausti švarką, dar batus padėt,
Ir toks kvailys jį palaikys kuo norit.

LICHTAS. Jei taip, tai abejokit, po velnių,

Kol pro duris įeis.

ADOMAS. Kad jis įeity,

Nei žodžio mums prieš tai net nepranešęs!

LICHTAS. Nesąmonė! Lyg būt senasis čia

Revizorius Nacholderis bevykstaš!

Juk čia pons Valteris, jis revizuoja.

ADOMAS. Tegus ir Valteris! Atstokit jau.

Ir jis, kaip mes, tarnybai yr prisiekęs

Ir praktikuoja, kaip ir mes, taip pat

Visus įstatymus, tą pačią teisę.

LICHTAS. O aš sakau, kad vakar Holon ponas

Teisėjas Valteris staiga atvyko,

Ir revizavo kasą ir knygas,

Teisėją tuo atleido, raštininką.

Kodėl? Iš kur ašai galiu žinoti.

ADOMAS. Na, po velnių! Ir tai kaimietis sakė?

LICHTAS. Daugiau.

ADOMAS. Na, na?

LICHTAS. Jei norite žinot:

Šį rytą dar teisėjo to ieškota,
O jis namuos sėdėjo areštuotas,
Ir rado jį jau daržinėj, aukštai,
Po skersbalkiu, bekybant – pasikorė.

ADOMAS. Ką sakot jūs?

LICHTAS. Pagalbon atskubėjo,
Nuleido tuoj ir laistė vandeniū
Ir trynė, kol gyveniman gražino.

ADOMAS. Aha? Gražino?

LICHTAS. Bet dabar namuos
Pas jį uždarinėta, užrakinta,
Ir antspaudos visur, lyg jis – lavonas,
Ir jo tarnybą kitas jau užėmęs.

ADOMAS. Tai po velnių! Padykęs šuo jis buvo,
Tačiau garbingas, tą sakau, ir toks,
Kad miela būdavo su juo buvot;
Bet jau labai padykęs, tai teisybė.
Jei jau narys iš teismo Holoj buvo,
Tai jam nekaip, manau, nabagui sekės.

LICHTAS. Ir ta tik priežastis, kaimietis sakė,
Kad pons tarėjas dar ne čia; pietums
Tikriausiai jis atvyks jau ir pas mus.

ADOMAS. Pietums? Tai, kūmai, neužmirškite draugystės.

Jūs žinote, ranka juk ranką plauna.
Žinau, jūs norite taip pat teisėju,
Ir užtarnausite, sakau, tikriausiai.
Tik aplinkybės dar dabar ne tokios,
Praleiskite dar šiandien šitą taurę.

LICHTAS. Teisėju, aš! Iš kur jums tai atėjo?

ADOMAS. Jūs mėgstate šauniai kalbėti, taip pat
Ir Ciceroną esat studijavęs
Mokykloj, Amsterdame, kaip visi.
Bet šiandien dar slopinkite troškimą,
Gyvenime bus progų daug, kur jūs
Galėsite parodyt savo meną.

LICHTAS. Juk mudu kūmai! Ką jūs čia dabar!

ADOMAS. Lig laiko, žinot gi, tylėjo pats
Didysis Demostenas. Sekit jį.
Nors nesu karalius makedonų,
Betgi ir aš dėkingas mokų būt.

LICHTAS. Ir kas per įtarimai! Eikit jau!
Ar aš kada...

ADOMAS. Žiūrėkite, ir aš,
Iš aš seku tą didį graiką. Dėki
Depositān ir lauki sau procentų, –
Tai lygiai taip mana kalba išauga.
Ir kas sudės jums tokį periodą?

LICHTAS. Toliau!

ADOMAS. Nuo tokio priekaišto švarus aš.
Ir po velnių! Jei pagalvot, tai viskas
Tik juokas vien, kas naktį gimęs,
Dienos skaidrios šviesios tas bijo.

LICHTAS. Aišku.

ADOMAS. Tikrai! Nėr reikalo, kad koks teisėjas,
Jei jis ne teismo kėdėj sėdi, būtų
Rimtesnis net už tokį baltąjį.

LICHTAS. Ir aš tą pat sakau.

ADOMAS. Taigi, eiva.
Prisėskit, kūmai, prie registratūros,
O aš prisėsiu čia prie tų bylų,
Nes jos kaip bokštas Babelio jau stūkso.

ANTROJI SCENA

Tarnas įeina. Tie patys. Vėliau dvi tarnaitės.

TARNAS. Padėk Diev, pons teisėjau! Greit bus čia
Pons Valteris. Linkėjimai nuo jo.

ADOMAS. Dangau brangus! Ar Holoje jau jis

Atliko?

TARNAS. Taip, Hujyrume jis yra.

ADOMAS. Ei! Lyza! Margarita!

LICHTAS. Tik ramiai,
Ramiai dabar.

ADOMAS. Kūmut!

LICHTAS. Dėkoti liepkit.

TARNAS. O ryt mes vykstame jau į Husajų.

ADOMAS. Kas veikt? Kas man daryt?

(Graibsto savo drabužius).

PIRMOJI TARNAITĖ. *(Jeina).* Štai, pone, aš.

LICHTAS. Ar kelnes mausit? Ar visai pamišot?

ANTROJI TARNAITĖ. Štai, pone teisėjau, aš.

LICHTAS. Paimkit švarką.

ADOMAS. *(Dairosi aplinkui).* Kas, Pons tarėjas?

LICHTAS. Ne, tarnaitė čia.

ADOMAS. Apykaklę! Apsiaustą!

PIRMOJI TARNAITĖ. Ne, liemenę.

ADOMAS. Kas yr? Greičiau!

LICHTAS. *(Tarnui).* Nes pono teismo nario
Čia laukiame labai. Ir pasiruošę
Tuoju čia jį priimt, jam pasakykit.

ADOMAS. Velniop! Teisėjas jį, Adomas, prašo
Atleisti jam.

LICHTAS. Atleisti!

ADOMAS. Taip, atleisti.
O gal jisai jau pakeliui.

TARNAS. Jisai
Jau viešbuty dabar. Ir kalvį kvietė;
Vežimas lūžo.

ADOMAS. Na, puiku. Pasveikink.
O kalvis tinginys. Prašau atleisti,
Vos sprando, kojų neišsisukau.
Žiūrėkit pats – spektaklis koks puikus;
Ašai jau toks – iš baimės silpna man.

Susirgsiu aš.

LICHTAS. Ar jums galva tvarkoj? –

Tarėją mums priimt malonu bus.

Ar jūs?

ADOMAS. Velniop!

LICHTAS. Kas?

ADOMAS. Lai raus velniai

Mane! Geriau man būt priimt milteliai!

LICHTAS. Betrūksta jums pabėgt iš kelio jam.

ADOMAS. Ei! Margarita! Kaulų maiše! Lyza!

ABI TARNAITĖS. Mes čia. Ko reikia jums?

ADOMAS. Šalin, sakau,

Išnešt kopūstus, mėsą, sviestą, dešrą

Ir bonkas iš raštinės! Greit, tuojau!

Tu ne! Antroji vėpla! Tau sakau!

Kad tav perkūnas!... Lyza, karve tu,

Registratūron!

(Pirmoji tarnaitė išeina)

ANTROJI TARNAITĖ. Man kas veikt, sakykit.

ADOMAS. Tylėt, sakau! Greičiau atnešk peruką!

Na, dumk! Iš knygų spintos! Dumk greičiau!

(Antroji tarnaitė išeina).

LICHTAS. *(Tarnui).* Tikiuosi aš, jog ponui teismo nariui

Kelionėje nėra nutikę blogo?

TARNAS. Ne, nieko. Grabėn tik įvirtome.

ADOMAS. Oi, oi! Apauti kojos negaliu!

LICHTAS. Dangau brangus! Įvirtot grabėn, sakot?

Bet nesusižeidėt?

TARNAS. Ne, nieko rimto.

Tik pons tarėjas ranką nikstelėjo.

Rodiklis lūžo.

ADOMAS. Sprandą lai nutrūksta!

LICHTAS. Ranka! O, Dieve! Kalvis jau atėjo?

TARNAS. Rodikliui, taip.

LICHTAS. Kas?

ADOMAS. Marielu, daktaras.

LICHTAS. Kas, kas?

TARNAS. Rodikliui?

ADOMAS. Ne! Mes rankai manom.

TARNAS. Sudie... Matyti, jiems galvoj negera. *(Išėina).*

LICHTAS. Aš apie kalvj...

ADOMAS. Išdavėt save.

LICHTAS. Kaip tai?

ADOMAS. Sumišęs jūs.

LICHTAS. Na, na!

(Pirmoji tarnaitė įeina).

ADOMAS. Ei! Lyza!

Ką ten turi?

PIRMOJI TARNAITĖ. Braunšveigo dešrą, pone.

ADOMAS. Tatai našlaičių bylos.

LICHTAS. Aš sumišęs!

ADOMAS. Jų prireikė ir vėl registratūrai.

PIRMOJI TARNAITĖ. Kaip? Ko? Dešrų?

ADOMAS. Dešrų! Ne, popierių.

LICHTAS. Tai būta paklaidos.

ANTROJI TARNAITĖ. Spintoj, ten,
Peruko man surasti nepavyko.

ADOMAS. Kodėl?

ANTROJI TARNAITĖ. Gi jūs...

ADOMAS. Na?

ANTROJI TARNAITĖ. Vakare vakare
Vienuolikta...

ADOMAS. Sakyk greičiau!

ANTROJI TARNAITĖ. Namo, jei pamenat, jau be peruko.

ADOMAS. Ašai, ir be peruko?

ANTROJI TARNAITĖ. Taip, tikrai.

Tatai, štai, Lyza jums paliudyti gali
Antrasis gi – dirbtuvėje perukų.

ADOMAS. Ašai buvau?...

PIRMOJI TARNAITĖ. Tikriausiai, pons teisėjau!

Plika jūs galva buvote sugrįžęs;
Jūs sakėte sugriuvęs, ar nežinot?
Aš kraują jums dar nuo galvos nuploviau.

ADOMAS. Begėde tu!

PIRMOJI TARNAITĖ. Ir kam čia man kuklauti.

ADOMAS. Nutilk, sakau! Čia viskas neteisybė.

LICHTAS. Ar žaizdos tos iš vakar?

ADOMAS. Šiandieną.

Šiandieną žaizdos, vakar gi perukas.

Baltai jį išpudruotą aš dėvėjau

Ir kai grįžau, su kepure nukėliau

Suklysdamas, aišku, nuo galvos.

O ką ji plovė, to aš nežinau.

Pasmek tu po velnių! Tau ten vieta!

Registratūron!

(Pirmoji tarnaitė išeina).

Margarita, eik!

Zakristijonas kūmas man paskolins;

Manajame šį rytą gi katė

Atsivedė. Tai kiaulė! Buvo jis

Po lova suteptas, žinau dabar.

LICHTAS. Katė? Na, kaip? Ar jūs?...

ADOMAS. Kaip gyvą matot.

Penki vaikai geltoni, juodi, baltas.

Juoduosius reiks, manau aš, nuskandinti.

O ką gi veiksi? Vieną imsit gal?

LICHTAS. Kaip? Peruke?

ADOMAS. Tegų velniai patraukia!

Kai rengiausi miegot, peruką aš

Pakabinau tuomet, žinok, ant kėdės.

Patraukiau kėdę naktį, krito ji...

LICHTAS. Katė nutvėrė jį dantim...

ADOMAS. Velniop!...

LICHTAS. Po lova nutempė, apsivaikavo.

ADOMAS. Dantim? Ne, ne...

LICHTAS. Tai kaip?

ADOMAS. Katė? Na jau!

LICHTAS. Tai galbūt jūs?

ADOMAS. Dantim, dantim, manau!

Šiandieną aš nuspyriau ją iš ten,

Kai pamačiau.

LICHTAS. Puiku!

ADOMAS. Kanalija!

Vaikuojasi kur tik joms pasitaiko.

ANTROJI TARNAITĖ. (*Erzelėdama*). Tai man jau eiti?

ADOMAS. Taip. Pasveikink tik

Gražiai zakristijonienę nuo manęs.

Aš jai peruką sugrąžinsiu sveiką

Šiandieną dar. Nei žodžio jam pačiam,

Žiūrėk. Ar supranti gerai?

ANTROJI TARNAITĖ. Atliksiu. (*Išeina*).

TREČIOJI SCENA

Adomas ir Lichtas.

ADOMAS. Šiandieną pasibaigs blogai mums, kūmai.

LICHTAS. Kodėl?

ADOMAS. Galvoj visai man susimaišė!

LICHTAS. Taip, taip.

Ieškovai jau seniai prie durų stovi.

ADOMAS. Sapnavos man, kad viens ieškovų čiupo

Mane ir nutempė prie teismo stalo,

O aš patsai už stalo to sėdėjau

Ir keikiau ir bariau visaip save

Ir nuteisiau apkalti geležim.

LICHTAS. Kaip? Pats save?

ADOMAS. Garbės jums duodu žodj.

Paskiau susijungėm abu, pabėgom,

Ir teko mums tūnakt šile nakvoti.

LICHTAS. Tai kas? Juk sapnas tai?...

ADOMAS. Rauk jį velniai!

Lai bus ir sapnas ar juokai pikti,
Mat jį bala! Lai neįvyksta tik!

LICHTAS. Kvailiausias sapnas! Jūs įstatymų

Žiūrėkit, kai bus tarėjas čia,
Abi puses gerai išstirkite tik,
Kad sapnas šis apie teisėją teistą
Jums neįvyktų šiandien iš tikrųjų.

KETVIRTOJI SCENA

Teismo narys Valteris įeina. Tie patys.

VALTERIS. Sveiki, teisėjau, pons Adomai!

ADOMAS. Sveikas,

Sveiki, garbingas pone, čion atvykęs!
Ir kas galėjo, Dieve, kas galėjo
Taip malonių, brangių svečių tikėtis.
Joks sapnas, kokį būtume sapnavę,
Su laime ta nesusilygins niekad.

VALTERIS. Žinau, nelauktas čia esu; bet reikia
Kelionėjų šioj, tarnybinėjų, po mūsų
Teismus, patenkintam man jaustis vien,
Jei šeimininkai tik gražiai išlydi.
Aš pats? Aš atvira širdim esu,
Su norais tik gražiais pas jus atvykdams.
Aukščiausias Tribunolas Utrechto
Panoro pataisyt teismus krašte,
Kurie kai kur labai klaidingai veikia,
Ir sutvarkyt griežtai visokį neteisėtumą.
Bet aš dabar keliauju ne griežtumui,
Man reikia apžiūrėti tik, ne bausti,
Ir rasiu nors ne viską, kaip tur būt,
Bet džiaugsiuos jau, jei pakenčiama bus.

ADOMAS. Pagirti reikia tokią kilnią mintį.

Kad jūs vienur kitur turėsite
Papeikt senas tvarkas, neabejoju;
Ir nors Olandijoj sena tvarka
Nuo Karlo Penktojo yra išlikus,
Tai ar mažai kas nauja sugalvoja?
Pasaulis, sako patarlė, gudrėja,
Žinai, visi juk skaitė Puferdorfą;
Bet Hujisumas tai dalis pasaulio
Maža, kuriai menka dalis tiktai
Visos bendrosios išminties tetenka.
Apšvieskit Hujisumo teise, pone,
Ir patikėkit man, nespėsit dar
Jūs apsigrįžt, o jau visai, visai
Patenkintas tikrai, tikriausiai būsit;
Bet jei jūs ją šiandien rastut tokią,
Kokios jūs norit, tai stebuklas būtų,
Nes ji tik vos apčiuopia, ko jums reikia.

VALTERIS. Teisinga, trūksta įsakų. Tikrinu,
Per daug jau jų, juos reiktų pasijoti.

ADOMAS. Ir sietu dideliu. Pelų per daug!

VALTERIS. O čia pons raštininkas?

LICHTAS. Taip, aš Lichtas.
Jūs tarnas nuolankus. Devintinėms
Jau metai devyni teisme.

ADOMAS. *(Atneša kėdę).* Prisėskit.

VALTERIS. Nereikia, ačiū.

ADOMAS. Atvykot net iš Holos.

VALTERIS. Dvi mažos mylios tik. Iš kur tai žinot?

ADOMAS. Čia pono tarnas...

LICHTAS. Mums kaimietis sakė;
Jis neseniai yra iš Holos grįžęs.

VALTERIS. Kaimietis?

ADOMAS. Liepsit ką?

VALTERIS. Nemielas ten

Atsitikimas toks įvyko mums;
Man gerą nuotaiką labai aptemdęs,
Kurioji reikaluos lydėt turėtų.
Jums apie tai, turbūt, jau pranešta?

ADOMAS. Tiesa, vadinas, pone, kad teisėjas,
Kai areštuotas namuose sėdėjo,
Įpuolė neviltin tokion baision,
Jog pasikorė?

VALTERIS. Tuo blogiau padarė.
Apsileidimas, netvarka kas rodės,
Paskiau išaiškinta, jog išseikvota;
Dėl to įstatymai nepagailės.
Kasų kiek turit čia?

ADOMAS. Penkias, jei leisit.

VALTERIS. Kaip penkios? Aš maniau... Kodėl tiek daug?
Ašai maniau, kad keturios.

ADOMAS. Atleiskit.
Yra kasa vandens teikimo Reinui.

VALTERIS. Yra kasa vandens teikimo Reinui?
Bet kam tą vandenį dar teikti Reinui
Ir kanalus į jį nutiesus kasti?
Sakykite, ar teismo ši diena pas jus?

ADOMAS. Šiandieną...

VALTERIS. Ką?

ADOMAS. Pirmoji kas savaitę.

VALTERIS. Ir ans būrys žmonių, kur aš mačiau
Lauke, prie jūsų namo, tai?...

ADOMAS. Tai bus...

LICHTAS. Ieškovai tai, kurie jau susirinko.

VALTERIS. Gerai. Miela man aplinkybė šioji.
Įleiskite vidun, prašau, šiuos žmones.
Aš dalyvausiu teisiant ir matysiu,
Kaip veikia teismas jūsų Hujisume.
Registratūrą ir kasas visas
Vėliau paimsim, baigę šį dalyką.

ADOMAS. Kaip liepsit jūs... Pasiuntiny! Ei, tu!

ANTROJI TARNAITĖ. Kai tik zakristijonas grįš,
Tuo pat ji jums atsiųs peruką tajj.

ADOMAS. Garbės jums žodis, pone...

VALTERIS. Kas įvyko?

ADOMAS. Prakeiktas įvykis man perukus
Abu nujojo. O dabar ir trečias,
Štai, dingo, skolintis kurį norėjau.
Plika man galva tenka teisėjauti.

VALTERIS. Plika!

ADOMAS. Kaip Dievas mato! Man
Be galo nesmagu pačiam, jog be
Peruko tenka sėst už teismo stalo.
O gal dar kaime pamėginti man,
Paskolins nuomininkas gal?...

VALTERIS. Na, kaime!
O kitas nieks apylinkėj neturi?

ADOMAS. Ne, nieks, tikrai...

VALTERIS. Gal kartais pastorius.

ADOMAS. Gi pastorius...

VALTERIS. O gal dar mokytojas.

ADOMAS. Kai panaikino dešimtinę, pone,
Prie ko ir aš teisme čia prisidėjau,
Iš tų dviejų nebegaliu tikėtis.

VALTERIS. Na, pons teisėjau? Ką? O jūsų teismas?
Ar manot laukt, kol jums plaukai užaugs?

ADOMAS. Tai, jei man leisit, siųsiu aš į kaimą.

VALTERIS. O kaip toli iš čia tas kaimas?

ADOMAS. E!
Tik pusė valandos.

VALTERIS. Oho! Net pusė!
O posėdžio jau valanda praėjo.
Skubėkit! Šiandien man Husajin reikia.

ADOMAS. Skubėti, taip...

VALTERIS. Na, išpudruokit galvą!

Ir kur gi, po velnių, perukai dingo?

Kaip nors susitvarkysit. Man skubu.

ADOMAS. Na, štai.

PASIUNTINYS. (*Jeina*). Pasiuntinys, esu!

ADOMAS. Prašau.

Gal pusryčiams dešros braunšveigo leisit,
Stikliuką danciginės...

VALTERIS. Aš dėkoju.

ADOMAS. Prašau labai.

VALTERIS. Po pusryčių aš, ačiū.

Jūs ruoškitės, nedelskit. Aš kai ką
Tuo tarpu sau knygutėn pažymėsiu.

ADOMAS. Na, jei tokia valia... Eikš, Margarita!

VALTERIS. Jūs nukentėjęs sunkiai, pons teisėjau.

Ar kur nupuolėt?

ADOMAS. Ai, koks smūgis buvo

Šį rytą, kai ašai iš lovos kėliau:

Štai, pons teisėjau, buvo smūgis toks

Ten, kambary, kad aš maniau – mirtis!

VALTERIS. Užuojautos. Tikiuos, kad pasekmių

Jokių nebus?

ADOMAS. Manau, kad ne. Be to,

Pareigose man tai nesutrukdys.

Jei leisit...

VALTERIS. Prašom.

ADOMAS. (*Pasiuntiniui*). Tuoj! Ieškovus šaukt!

(*Adomas, tarnaitė ir pasiuntinys išeina*).

ŠEŠTOJI SCENA

Morta, Ieva, Feitas ir Ruprechtas jeina. Valteris ir Lichtas gilumoje.

MORTA. Ašočius jūs bedaužą niekšai, jūs!

Jūs užmokėsit man!

FEITAS. Nurimkit, Morta!

Čia šiandien visa tai, kaip reik, išdėstys.

MORTA. Išdėstys, taip. Žiūrėk man: Tarškalas!

Ąsotį sudaužtą, matai, išdėstys.

Tai kam ąsotį sudaužtą dar dėstyti?

Čionai išdėstys, kad išdėstytas

Man liks ąsotis. Šukės aš už tai

Neduosiu, už išdėstymą jų tokį.

FEITAS. Jei jūs tiesa bus pripažinta, tai

Atlyginsiu,

MORTA. Atlygins jis ąsotį!

Jei man jie tiesą pripažins, atlygins!

Lai pamėgina pastatyt man jį

Tik ant lentynos kartą. Jis atlygins!

Ąsočio nei statyt, nei paguldyt,

Sukultas taip, o jis, žiūrėk, dar lygins!

FEITAS. Ko plūstatės? Tai ką daryt daugiau?

Jei vienas mūs sudaužė jiems ąsotį,

Atsiteista gi bus.

MORTA. Atsiteista!

Lyg būtų čia mana avis prabilus.

Gal tu manai, kad teismas puodžius koks?

Ateis čia galingieji, pasiriš

Sau prijuostes, nuneš tuojau į krosnį

Ir daug dar kitko padarys ąsočiui,

Kad tik kaip nors atlygintų mane.

RUPRECHTAS. Palik ją, tėve! Ragana tikra!

Ne tiek sukultas puodas pykdo ją,

Bet kad vestuvės, šnipšt, nuėjo niekais,

Jas tikisi jėga čia suklijuoti.

Bet aš stipriai laikausi savo žodžio:

Prakeik mane, jei vesčiau šitą mergą.

MORTA. Plepy tu šioks! Aš vestuves klijuoju!

Vestuvės tokios gi ne tik klijų,

Ąsočio šukės sudaužtos nevertos.

Jei tos vestuvės prieš mane šlifuos

Stovėtu, kaip ąsotis vakar dar
Lentynoj, čiupčiau jas tuoj ranka
Ir trenkčiau jam galvon čia pat per pusę,
O nes šukes čia imsiu aš klijuoti!
Klijuoti!

IEVA. Ruprecht!

RUPRECHTAS. Eik tu!...

IEVA. Mielas Ruprecht!

RUPRECHTAS. Eik iš akių! Pradink!

IEVA. Prisiekiu tau!

RUPRECHTAS. Ištvirkėlė... Sakyk nenoriu, kas.

IEVA. Aš vieną tik žodelį tau...

RUPRECHTAS. Nenoriu.

IEVA. Kariuomenėn tu, Ruprecht, išeini,

Kas žino, kai jau šautuvą nešiosi,

Ar aš tave kuomet bepamatysiu.

Tik pagalvok, juk karas kur eini:

Nejau supykęs tu mane paliksi?

RUPRECHTAS. Supykęs? Ne, gink Dieve, to nenoriu.

Duok Dieve tau visų gerovių tiek,

Kiek duot jis gali. Bet, jei grįšiu vėl

Aš sveikas ir užgrūdintas stipriai,

Sulauksiu čia aštuoniasdešimt metų,

Net mirdamas sakysiu tau: merga!

Prieš teismą tu pati tai pasakysi.

MORTA. *(Ievai).* Nelįsk! Ką aš sakiau? Ar nori dar,

Kad šmeižtų čia tave? Kapralas tau

Pora, garbingas veteranas, kuris

Lazda smagiai, kareiviškai mojuoja,

Ne pienburnis tasai, kur nugara

Tuojau lazdos prašysis. Šiandien

Galbūt vestuvės ar krikštynos, ar

Graban mane guldykit, man vis tiek,

Sutvinsiu aš pasipūtimą tą,

Pritvinko jau ligi ąsočio.

IEVA. Mama!
Palikite ąsotj! Leiskit miestan,
Gal ten miklus koks meistras tas šukes
Vėl malonumui jūsų suklijuotų.
Jei nieko neišeis, tai imkite
Manąsias sutaupas ir pirkit naują.
Nejau koks nors molinis net ąsotis,
Nors būtų jis iš Erodo laikų,
Tiek vertas triukšmo, vargo ir bėdų.

MORTA. Kalbi tu taip, kiek supranti. Nejau,
Ievut, jau šj sekmadienį tu nori
Bažnyčion užsakų paduot skubėt?
Tavasai doras vardas tam ąsoty,
Ir prieš pasaulį jis drauge sukultas,
Jei ne prieš Dievą, prieš mane, tave.
Teisėjas mano meistru bus čionai,
Kaladės ir bizūno reikia – štai ko,
O ir ant laužo tuos niekšus reikėtų!
Štai kas išdegintų baltai mums šlovę
Ir puodą man naujai atpoliruotų.

SEPTINTOJI SCENA

Adomas, togoje, bet be peruko, įeina. Tie patys.

ADOMAS. (Sau). Ievutė! Tai! Ir niekšas Ruprechtas!

Kad juos velniai! Net virtinė visa!

Ar ne mane pačiam man skūsti ima?

IEVA. Mieloji mama, eikim, jus maldauju,

Iš to baisybių kambario greičiau!

ADOMAS. Sakykit, kūmai, man, ko jie atėjo?

LICHTAS. Iš kur gi aš žinau? Dėl nieko triukšmas:

Ąsotj lyg sudaužę, kiek girdėjau.

ADOMAS. ąsotis! Taigi, taip! O kas sukūlė?

LICHTAS. Kas jį sukūlė?

ADOMAS. Taip, kūmuti mielas.

LICHTAS. Dievuliau! Sėskit: tuoj ir sužinosit.

ADOMAS. (*Slapta*). Ievut!

IEVA. (*Taip pat*). Atstokit!

ADOMAS. Žodj tik.

IEVA. Nenoriu.

ADOMAS. Sakyk, ką reiškia tai?

IEVA. Sakiau, atstokit.

ADOMAS. Ievut! Prašau! Ką visa tai man reiškia?

IEVA. Atstokit jūs! Sakiau gi jau ne kartą.

ADOMAS. (*Lichtui*). Dievaž, aš, kūmai, jau neišlaikysiu.
Man nuo žaizdos baisiausiai bloga darosi.
Jūs teiskite, o aš eisiu atgulti.

LICHTAS. Atgult? Dabar? Ar jūs visai pamišot?

ADOMAS. Velniai visus lai rauna! Bloga man.

LICHTAS. Tikrai visai pamišot! Ką galvojat?
O pagaliau!... Sakykit pats tarėjui.
Jei leis jisai... Bet kas jums pasidarė?

ADOMAS. (*Vėl Ievai*). Ievut, maldauju jus vardan žaizdų!
Ką reiškia tai?

IEVA. Išgirsit pats, ką reiškia.

ADOMAS. Dėl to ąsočio tik, mama kur laiko?
Dėl jo?

IEVA. Na, taip. Dėl sudaužto ąsočio.

ADOMAS. Daugiau dėl nieko?

IEVA. Ne.

ADOMAS. Tikrai dėl nieko?

IEVA. Sakiau, atstokit. Duokite ramybės.

ADOMAS. Klausyki patarimo. Būk gudri.

IEVA. Begėdis!

ADOMAS. Bet klausyk: rašte stambiom
Jau parašyta: Ruprechts Tiumpelis.
Tas raštas guli jau kišenėj mano;
Girdi, Ievut, kaip brazda? Pagalvok, –
Po metų, duodu žodj, tu gali

Jau užsisiūti gedulą, kai tau
Praneš, jog Ruprechtas Batavijoje
Nusprogo, – nežinia nuo kokio drugio,
Gal pūdančio, geltono, gal raudono.

VALTERIS. Prieš posėdį su priešingomis pusėm
Kalbėt nereik, teisėjau. Štai pradėkite.

ADOMAS. Ką sakote? Ką liepiate, gerbiamasis?

VALTERIS. Ką aš liepiu? Aš aiškiai jums sakau,
Kad nevalia prieš posėdį slapta
Su priešingomis pusėmis kalbėtis.
Štai, šioj kėdėj priklausanti vieta jums,
Ir laukiu viešo apklausimo aš.

ADOMAS. (*Sau*). Kad jį velniai! Sunku man ryžtis čia!
Skambėjo ten kažkas, kada pabėgau.

LICHTAS. (Atkreipdamas jo dėmesį).
Na, ką jūs ten?

ADOMAS. Ar aš? Prisiekiu, ne.
Aš atsargiausiai jį pakabinau,
Ir būčiau asilas...

LICHTAS. Kaip?

ADOMAS. Kaip?

LICHTAS. Aš klausiu!

ADOMAS. Jūs klausėte, ar aš...

LICHTAS. Ar kurčias jūs,
Ar ką. Ten pons tarėjas šaukė jus

ADOMAS. Maniau... Kas šaukė?

LICHTAS. Pons tarėjas, ten.

ADOMAS. (*Sau*). Tegū velniai visus! Ar taip, ar taip:

Jei kas nelinksta, na, tai laužk – ir tiek.
Tuoju! Tuoju! Tuoju! Ką liepsit, pone?
Ar teismo posėdį tuoju pradėti?

VALTERIS. Labai jūs išsiblaškęs. Kas yra jums?

ADOMAS. Atleiskite. Višta perlinė mano,
Kurią iš Indijos man dovanojo,
Giedot pradėjo: nežinau, ką veikt,

Ir klausiau šią merginą patarimo.

Aš gi kvailys tokiuos dalykuos, štai,

Vištas savas vaikais gi vadinu.

VALTERIS. Štai, sėskit čia. Ieškovus klaust pradėkit.

O jūs protokoluosit viską tuoj.

ADOMAS. Ar liepsit, gerbiamasis, posėdį

Pagal visus formalumus, ar tik,

Kaip Hujisume įprasta nuo seno?

VALTERIS. Pagal įstatymų formalumus,

Kaip Hujisume įprasta, tik taip.

ADOMAS. Gerai, gerai. Mokėsiu patarnauti.

Jūs pasiruošęs, raštininke?

LICHTAS. Taip.

ADOMAS. Taigi, tegu įvyksta teisingumas!

Prieikite, ieškovai.

MORTA. Aš, teisėjau.

ADOMAS. Kas jūs?

MORTA. Kas?

ADOMAS. Jūs?

MORTA. Kas aš?

ADOMAS. Kas esat jūs?

Gyvenat kur ir verslą, pavardę ir kita.

MORTA. Turbūt, juokaujate, pons teisėjau?

ADOMAS. Ką?

Jūs, Morta, stovite dabar prieš teismą,

O teisingumui reik žinot, kas jūs.

LICHTAS. (*Pusbalsiai*). Kokie dalykai!

MORTA. Na, matai! Juk kas

Sekmadienį pro langus jūs man žiūrit,

Iš kaimo grįždams.

VALTERIS. Jūs pažįstat ją?

ADOMAS. Gyvena ji už kampo, gerbiamasis,

Čia pat, jei eiti takeliu pro krūmus;

Našlė ji kašteliono, o dabar

Bobutė gerbiama, visi pažįsta.

VALTERIS. Jei jūs kiek informuotas, pons teisėjau,
Tai klausimai šitie nereikalingi.
Jos pavardę rašykit protokolan
Ir prirašykit: teismui žinoma.

ADOMAS. Gerai. Jeigu be formalumų, tai
Aš pasielsiu taip, kaip liepsit jūs.

VALTERIS. Dabar paklauskit ją, koks skundas jos.

ADOMAS. Dabar turiu?...

VALTERIS. Taip, bylą sužinoti!

ADOMAS. Atleiskit, dėl ąsočio.

VALTERIS. Kaip? Aųsočio?

ADOMAS. Aųsotj paprastą praųsau raųyti.
Ir priraųsykit: teismui žinomas.

LICHTAS. Kaip man atrodo, pons teisėjau, jūs
Čia norite?...

ADOMAS. Dievaų, jei aų sakau,
Raųsykit jūs. Aųsotj, Morta, turit?

MORTA. Aųsotj, taip.

ADOMAS. Na, mat, sakiau.

MORTA. Sukultas.

ADOMAS. Pedantiųska tai smulkmena!

LICHTAS. Praųsau...

ADOMAS. O kas sudauųžė? Žinot niekdarij?

MORTA. Gi jis tas niekųsas...

ADOMAS. *(Sau).* Man daugiau nereikia.

RUPRECHTAS. Tai melas, pone.

ADOMAS. *(Sau).* Na, atgimk, Adomai!

RUPRECHTAS. Kitam ant sprando ji...

ADOMAS. Tylėk, šnirpųšly!

Gana anksti įkiųši sprandą tu.

Aųsotj įraųsykit kaip sakyta,

Ir priraųsykit, kas sudauųžė jį.

Na ūtai. Kaip greit byla ir išsprėsta.

VALTERIS. Kokia keista tvarka pas jus, teisėjau!

ADOMAS. Kodėl?

LICHTAS. Be formalumų?...

ADOMAS. Be, sakiau.

Tarėjas gi nemėgsta formalumų.

VALTERIS. Jei, pons teisėjau, ligi šiolei vis
Bylos eigos tvarkos nežinot dar,
Tai ne vieta dabar jumis čia mokyt.
Jeigu kitaip bylos išspręst nemokat,
Tai eikit sau; gal raštininkas išspręs.

ADOMAS. Atleiskit! Aš teisiu, kaip įprasta
Pas mus. Juk taip man, gerbiamasis, liepėt.

VALTERIS. Liepiau?

ADOMAS. Aš duodu žodį!

VALTERIS. Aš sakiau,

Pagal įstatymus vykdyt teismą;
Įstatymai, manau, tie patys čia,
Kaip ir visur kitur valstybėj mūsų.

ADOMAS. Tai aš gražiai prašau atleisti man!
Nes čia, atleiskit, Hujisume turim
Savotišką statutą, nerašytą,
Bet pasakysiu, jog tradicijų
Keliu lig mūs dienų išlikusį.
Ir formos šios, aš, drįstu tikint jus
Nepažeidžiau mažiausia raide šiandien.
Bet aš žinau gerai ir jūsų formas,
Kurios vartojamos visoje valstybėj.
Įrodymų? Prašau! Tik liepkite!
Galiu aš taip ir dar kitaip nuteisti.

VALTERIS. Blogai apie save galvot jūs verčiat.
Tiek to. Pradėkite iš naujo bylą.

ADOMAS. Puiku! Žiūrėkite! Įtiksiu jums.
Sakyk, Rulienne Morta, savo skundą.

MORTA. Aš skundžiu, žinote, dėl to ąsočio;
Tačiau, dar prieš pasakant, kaip ten buvo,
Prašau man leist papasakoti, kuo
Brangus man šis ąsotis.

ADOMAS. Na, kalbėkit.

MORTA. Ar matot puodą, gerbiamieji ponai?

Ar matot puodą šį?

ADOMAS. Mes matom jį.

MORTA. Nematot, ne, atsiprašau, šukes tik.

Gražiausią puodą į šukes sukūlė.

Kaip tik toj vietoj, kur skylė, visa

Olandija drauge Ispanijos

Pilypui priesaikos žodžius kalbėjo.

Čia kaizeris stovėjo, Karlas Penktas,

Iš viso jo tematot kojas stypsant.

Čia vainikavosi Pilypas. Bet

Dabar ir jis jau puode guli lig

Pasknigalio, kuris taip pat sukultas.

Abi jos pusseserės, karalienės,

Viena prancūzų, o antroji vengrų,

Taip pat įkrito puodan; dar matyti,

Viena iš jų skarelę baltą kelia,

Lyg verkia dėl tokios didžios nelaimės.

O šitoje čia grafas Filibertas,

Štai, kardo pasirėmęs. Kaizeris

Net pats globojo jį, ir jis sugriuvo

Su Maksimilijonu. Tai niekeiva!

Kardai gi apačioj visai sudužę.

Čia vidury su kepure šventa

Stovėjo arkivyskupas iš Aros;

Tai šitą velnias visiškai nujojo,

Tik jo šešėlis grindiny beliko.

Čia, gilumoj, stovėjo leibdrabantai,

Glaudžiai suspaudę savo alebardas,

O čia namai prie turgaus Briusely;

Čia dar žiopsotojas pro langą žvelgia,

Bet ką dabar jis mato, nežinau.

ADOMAS. Atleiskit, Morta, mus nuo smulkmenų

Šitų, jos bylai juk nereikalingos.

Skylė mums rūpi, ne provincijos,
Kurios Pilypui priesaiką kalbėjo.

MORTA. Na, ne! Svarbu ąsočio grožis bylai.

Ąsotį įsigijo Čildrichas,
Katilius, dar tuomet, kada ispanai,
Lyg liūtis, mus užpuolė netikėtai.
Jis buvo vyno pilnas, ir ispanas
Jau nešė jį prie lūpų. Čildrichas
Ispaną čiupo, atėmė ąsotį,
Išgėrė vyną ir nusinešė.

ADOMAS. Tai štai kur liūtis!

MORTA. Ir paveldėjo
Ąsotį tą, gink Dieve, duobkasys;
Jis tris kartus tegėrė iš ąsočio,
Be to, atmiešdamas vyną vandeniui.
Kai būdams šešiasdešimt žmoną sau
Jaunutę vedė, gėrė pirmą syk;
Trejiems praslinkus, gėrė vėl, kai jį
Jauna žmona vaiku apdovanojo;
Pagimdžius, mirė, gėrė vėl.

ADOMAS. Nebloga, ne!

MORTA. Paskiau ąsotis teko
Siuvėjui iš Tirlmonto, Cachui, kurs
Tatai velioniui mano vyrui sakė,
Ką jums dabar aš čia papasakosiu.
Kada prancūzai plėšė, jis, ąsotį
Pro langą su kita manta išmetęs,
Pats šoko nususukdamas sprandą vargšas.
O mano, štai, ąsotis, molio gi,
Nukrito sau ir stovi kaip stovėjęs.

ADOMAS. Prie reikalo prašau, Ruliene, jus!

MORTA. Kai mums šešios dešimtys šeštais,
Liepsnojo gaisras, vyras, duok jam Dievą...

ADOMAS. Na, po velnių! Klausyk! Tai dar ne galas?

MORTA. Jei man kalbėti nevalia, teisėjau,

Nereikalinga aš galiu sau eiti
Ir susirasti teismą kurs išklauso.

VALTERIS. Jūs galit čia kalbėti. Tik ne tai,
Kas neliečia bylos. Jei jūs mums sakot,
Kad puodas šis brangus jums, tai mes žinom
Jau tiek, kiek reikalinga bylai šiai.

MORTA. Kiek jums šiai bylai reikalinga, to
Aš nežinau, ir man neįdomu;
Bet skųsdama tai jau gerai žinau,
Ką jums papasakoti aš turiu.

VALTERIS. Gerai. Dabar galop. Kas buvo puodui?
Na, kas nutiko jūsų puodui tam
Gaisre, dar šešios dešimtys šeštais?
Sakykit, kas nutiko?

MORTA. Kas nutiko?
Gi nieko jam, prašau jus, mano ponai.
Tais gaisro metais nieko nenutiko.
Liepsnų jis vidury sveikiausias liko,
Iš namo pelenų aš jį ištraukiau;
Šlifluotas, blizgantis jis buvo, lyg
Iš puodžiaus pečiaus ką tiktai ištrauktas.

VALTERIS. Gerai. Dabar pažįstam jį; kas tik
Nutiko puodui ir kas ne, jau žinom.
Tai kas toliau?

MORTA. Štai puodas, pažiūrėkit.
Juk puodas šukėsna sukultas. Taip?
Mergytės lūpų vertas puodas. Net
Pačios viršininkienės. Ir dabar
Man tokį puodą niekšas tas sukūlė.

ADOMAS. Kas?

MORTA. Ruprechtas tasai.

RUPRECHTAS. Meluoja, pons
Teisėjau.

ADOMAS. Tylėti, kol paklaus jumis.
Šiandien ateis ir jums kalbėti eilė.

Ir protokole sužymėjot?

LICHTAS. Taip.

ADOMAS. Aptarkit įvykį, godnioji Morta.

MORTA. Vienuolikta tai buvo vakar.

ADOMAS. Kaip?

MORTA. Vienuolikta.

ADOMAS. Iš ryto?

MORTA. Vakaro.

Ir lovoj lempą jau gesint norėjau,
Kai vyriški balsai staiga ir triukšmas
Dukters manosios kambary girdėt,
Išsigandau, lyg vagys būt įlindę.
Žemyn aš laiptais greit lekiu, randu
Gi durys kambario dukters išlaužtos,
Iš ten keiksmi baisyasi skamba vien.
Kai išėjimą apšviečiau ašai,
Ką aš radau, teisėjau, ką radau?
Ašotį sudaužtą radau aš gulint,
Kiekviename kampe po šukę buvo.
Mergaitė laužo sau rankas, ir tas
Pasiutėlis dar dūksta kambary.

ADOMAS. Na, po velnių!

MORTA. Ką?

ADOMAS. Ir toliau prašau.

MORTA. Taip!

Ir pasirodė, lyg teisingam pykty
Man dešimt rankų dar naujų užaugo,
Ir kiekviena, kaip vanagas, stipri.
Ir ėmiau jį tardyti, ko jis čia
Vidurnakčiais namuose ieškinėja
Ir kam įdūkęs puodus daužo man.
Ir ką atsakė man jis atspėkit?
Begėdis tas! Laidokas! Balamūtas!
Norėčiau jį ant rato pamatyti.
Arba tuomet mane guldykit pačią.

Jis sako, kitas puodą tą sudaužęs,
Pastūmęs nuo lentynos – kitas dar,
Kuris prieš jį iš kambario pasprukęs;
Ir ėmė keikt ir šmeižt mergaitę mano.

ADOMAS. Prasti išsisukimai. Na?

MORTA. Tuomet
Aš klausdama žiūriu mergaitę. Ši,
Lyg koks lavonas stovi; aš sakau:
Ievut! Jis atsisėdo. Kitas buvo,
Paklausiau? Ji tik „Juozapas, Marija!“
Sušuko. „Ką jūs manot, mama?“ Tai
Kalbėk, kas buvo. Kas gi kitas, sako
Tikrai, kas kitas bus? Prisiekė, šis.

IEVA. Ką jums prisiekiau aš? Sakykit, ką?
Aš neprisiekiau.

MORTA. Ieva!

IEVA. Jūs meluojat.

RUPRECHTAS. Klausykit tik.

ADOMAS. Tylėk, šunie prakeiktas,
Nes kumščiu gerklę tau tuojau užkišim.
Bus laikas tau kalbėt, bet ne dabar.

MORTA. Tu neprisiekei?

IEVA. Ne, jūs sukat, mama.
Tikėkit, skauda man labai širdis,
Kad visa tai viešai išaiškint reikia:
Bet nieko, nieko aš nesu prisiekus.

ADOMAS. Apsigalvok, vaikut.

LICHTAS. Tai keista, keista.

MORTA. Netikinai visaip manęs tu, Ieva?
Ir nešaukei tu Juozapą, Mariją.

IEVA. Prisiekdama ne! Štai, dabar prisiekiu
Ir Juozapą, Mariją, štai, šaukiuosi.

ADOMAS. Oi, žmonės! Ponia Morta! Ką jūs darot?
Kam gąsdinat jūs taip vaikutį tą!
Kai atsiminti mergina pradės,

Priminkite ramiai, kas vakar buvo, –
Kas buvo, aš sakau, taip pat ir tai,
Ką tyli ji, bet kas galėjo būti:
Sulyginkit, kas vakar ir šiandieną.
O Juozapo, Marijos ir nelieskit.

VALTERIS. Ne, ne, teisėjau, ne! Kas moko taip
Dviprasmiškai abi bylos puses.

MORTA. Jei pasakyt man į akis ji gali,
Begėdė ta, merga ištvirkusi,
Kad kitas dar, be Ruprechto, ten buvo,
Tai pasakyt nenoriu aš, kas ji.
Bet aš, aš tikinu jus, pons teisėjau,
Kad i prisiekė, jei galvos neduodu,
Tai sakė vakar tai, prisiekiu aš
Ir Juozapą, Mariją šiandien šaukiu.

ADOMAS. Toliau paklausiu levą.

VALTERIS. Pons teisėjau!

ADOMAS. Prašau jus? Ką taip? Ne, širdelė leva?

MORTA. Pakas jau to! Ar tu man nesakei?

IEVA. Na, kam meluot, sakiau gi.

ADOMAS. Še tai tau!

RUPRECHTAS. Merga tu!

ADOMAS. Užrašykit.

FEITAS. Susigėsk!

VALTERIS. Kaip vedat jūs, teisėjau, bylą, aš
Nebežinau ir ką galvoti. Jei
Jūs pats sudaužęs puodą būtut, tai
Uoliau neverstut nuo savęs bėdos
Ant šio jaunuolio, kaip dabar kad darot.
Jūs, raštininke, protokolai tik
Įrašėt tai, manau, ką mergina
Prisipažino vakar, o ne faktą.
Ar jos parodymams dabar eilė?

ADOMAS. Ne, pons teisėjau, dar ne jos. Tokiuos
Dalykuos žmogui lengva juk suklysti.

Ką man dabar apklausti? Gal atsakovą?

Dievaž, man pamoka šita gera.

VALTERIS. Koks naivumas! Klauskit atsakovą.

Na, klauskit, baikit pagaliau, prašau:

Paskutinioji bus ta jums byla.

ADOMAS. Paskutinioji! Kaip? Šen, atsakovas!

Ir apie ką galvojai, sens teisėjau?

Lai prakeikta bus giedanti perlinė!

Kad ji nusprogtų Indijoj nuo maro!

O tai man gabalas tešlos galvoj.

VALTERIS. Galvoj? Kokia tešla galvoj?

ADOMAS. Tešla,

Kurią, atleiskit, vištai reikia duoti.

Jei neprašytų, prakeiktoji, jos

Dievaž, nebežinau, ką bedaryti!

VALTERIS. Na, tęskit bylą! Po velnių, sakau!

ADOMAS. Prašau čia atsakovą.

RUPRECHTAS. Štai, esu.

Aš Husijumo Ruprechts Tiumpelis.

ADOMAS. Ar atsakovas yra girdėjęs, ką

Prieš jį kalbėjo teismui Morta čia?

RUPRECHTAS. Girdėjau, pone, taip.

ADOMAS. Ar turi ką

Dar atsakovas prieštaraut dėl šito?

Prisipažįsta jis, ar čia pradės,

Kaip visiškas bedievis koks, dar spirtis?

RUPRECHTAS. Ką aš dėl šito skundo prieštaraut

Galiu? Atleiskit, pons teisėjau, juk

Jinai nei žodžio čia tiesos nesakė.

ADOMAS. Negi? Ir manote tatai įrodyt?

RUPRECHTAS. O taip.

ADOMAS. Jūs, gerbiamoji Morta, juk...

Nurimkite. Susitvarkys dalykas.

VALTERIS. Ko rūpi jums ta Morta, pons teisėjau?

ADOMAS. Ko man? Dievaž! Aš kaip krikščionis...

VALTERIS. Tai

Ką turi pasakyt, jis pasakys.

Ar raštininkas mokat vest bylas?

ADOMAS. Oi, kaip?

LICHTAS. Ar aš? Jei jūsų malonybė...

ADOMAS. Ko sproginį akis? Na, ką sakysi?

Ko stovi, asile, kaip jautis ten?

Ką pasakyt turi?

VALTERIS. Na, taip. Papasakokit taip, kaip buvo.

RUPRECHTAS. Bet kad gi man išstart neleidžia žodžio.

VALTERIS. Negalima jau to pakęst, teisėjau!

RUPRECHTAS. Vos dešimt išmušė tiktai tą naktį,

O, sausio ta naktis – tikrai šilta,

Lyg būt gegužio, tėvui aš sakau:

Tėtuš, aš noriu dar pas levą eit.

Aš nusamdyt norėjau ją – žinokit,

Vikri mergaitė rugiapjūtėj pats

Mačiau, kaip rankose jos darbas virė

Ir pėdai lėkė vis po vienas kito.

Sakiau: Ar nori tu? O ji man: „Ach!“

ADOMAS. Prie reikalo greičiau! Plepi tik. Na?

Sakiau aš: „Nori?“ Ji pasakė: „Taip!“

RUPRECHTAS. Visai taip, pons teisėjau.

VALTERIS. Na, toliau!

RUPRECHTAS. Sakau: Tėtuš, girdi, sakyk, ar leisi?

Pro langą mes truputį dar sušneksim.

„Na“, sako, „bėk, bet pasilik laukė“,

Na taip, aš atsakiau, prisiekiau, reiškia.

„Na“, sako, „bėk, vienuolikta būk čia“.

ADOMAS. Na, tu plepi, plepi visai be galo.

Kada gi pasakysi?

RUPRECHTAS. Na, sakau,

Tik vieną žodį. Paėmiau kepurę,

Einu. Norėjau takeliu, bet vėl

Grįžau, nes ten upelis jau patvinęs.

Na, ir orai, mąstau, negera, Ruprecht!
O Mortos sodno vartai užrakinti:
Lig dešimtos mergaitė nerakino,
Jei ligi tol nebūnu, tai – nebūsiu.

ADOMAS. Tai pasileidęs kiemas!

VALTERIS. Na, toliau?

RUPRECHTAS. Toliau eina ašai alėja liepų,
Kur šakos iš dviejų šalių surizgę
Ir taip tamsu, kaip Utrechto bažnyčioj,
Ir dar toli girdžiu – varteliai girgžda.
Žiūrėk! Dar leva laukia vis, sakau
Ir siunčiu džiaugsmingai ten, iš kur
Man ausys žinią siunčia, aš akis.
Kai grįžo jos, aklomis iškoliojau
Ir pasiunčiau darsyk geriau žiūrėti.
Netikusiom išvadinau, melagėm,
Skundikėmis piktomis ir kitaip,
Ir pasiunčiau jas tretį kartą, ir
Mąstau, kad pasipiktinusios jos
Apleisti mano kaktą gali ir
Staiga kiton kur pereiti tarnybon.
Ten buvo leva, pažinau aš ją.
Iš striukės, bet ir dar kažkas su ja.

ADOMAS. Kaip? Dar kažkas? O kas, plepy tu šiokis?

RUPRECHTAS. Jūs norite paklausti, kas?

ADOMAS. Na, taip!

Manau, kad nei sugautas, nei pakartas.

VALTERIS. Toliau! Toliau kalbėkit! Leiskit jam!

Kam vis pertraukiat, pons teisėjau?

RUPRECHTAS. Prisiekt šventai dėl to aš negalėčiau,
Naktis tamsi, ir visos katės pilkos.
Bet reikia jums žinot, kad Lebrechtas,
Tas batsiuovys, taipogi pašauktas tarnauti,
Dėl levos stengėsi mane nurungti.
Jau rudenį aną sakiau aš levai:

Klausyk, nenoriu aš matyt to niekšo;
Jam pasakyk, kad kąsnis ne dėl jo tu,
O tai jį, dievaž, išmesiu lauk.
Jis sako: „Įkyrėjai man“, o jam
Nei šį nei tą, nei du nei tris pasakė,
Tai paėmiau ir išmečiau tą niekšą.

ADOMAS. Jis Lebrechtu vadinasi?

RUPRECHTAS. Lebrechtas.

ADOMAS. Gerai. Štai pavardė. Kaip nors išspręsim.

Ar protokolai jus įrašė, pone?

LICHTAS. O, taip! Ir visa kita, pone teisėjau.

ADOMAS. Kalbėk toliau, sūnau.

RUPRECHTAS. Skubėdavau,

Kad lig vienuolikos abu užtikčiau,
Ir visuomet dešimtą išeinu.
Manau: žiūrėk, kad ne vėlu dar, Ruprecht,
Neužaugink sau asilo ragų,
Čia rūpestingai reik iširti kaktą,
Ar tik nesikala maži rageliai.
Ir sodo vartelius tyliai pralindęs,
Pasislėpiau gerai aš tankumyne,
Girdžiu tai šnabždesį, tai juoką vėl
Tai ten, tai čia... Na, pone teisėjau, aš
Manau, kad tik nepavėluot...

IEVA. Nedoras!

Ir kaip ne gėda tau!

MORTA. Valkata tu, šiokia!

Palauk tu man! Paliksime vieni!

Aš tau parodysiu! Nepažinai

Tu mano rankos! Na, dabar pažinsi!...

RUPRECHTAS. Ir taip praėjo ketvirtis; galvoju:

Na, kas gi ten, dar šiandien ne vestuvės?

Ir vos tą mintį sugalvoju aš,

Jau jie be pastoriaus trobon abu.

IEVA. Einu, lai daro, ką jie nori, mama.

ADOMAS. Na, tu nutilk tenai! Kad tav perkūnas!
Plepėtoja, matai, kokia nekviesta!
Kai duosiu žodj, ir kalbėk tada.

VALTERIS. Dievaž, kaip keista!

RUPRECHTAS. O dabar, teisėjau,
Dabar lyg visas užviriau. Ir dūstu.
Iš švarko man saga ištrūko. Oro!
Ir švarką plėšiu tik. Šaukiu: Man oro!
Einu, trenkiu ir plėšiu su perkūnais,
Nes ta merga duris užsirakinus.
Bet aš, jėga paspaudžiau, ir atšoko.

ADOMAS. Pasiutęs tu!

RUPRECHTAS. Kai trenkės durys tos,
Tai nuo lentynos puodas švilptelėjo,
Ir švyst! Kažkas pro langą šoko lauk,
Skvernus aš jo tepamačiau švitruojant.

ADOMAS. Tai buvo Lebrechtas?

RUPRECHTAS. O kas gi kitas?
Mergiotė stovi, parverčiau aš ją,
Skubu prie lango, pamačiau, kaip jis
Dar karo ten, briaunos įsikabinęs,
Kur vynuogės išaugusios lig stogo.
Kadangi durų skląstj rankoj aš turėjau
Po to, kaip išverčiau duris, tai žybt
Kad tvosiu jam tuo plieniu svariniu,
Kiek tik jėgų tebuvo, pons teisėjau.

ADOMAS. Tai skląščiu?

RUPRECHTAS. Kaip?

ADOMAS. Ar?

RUPRECHTAS. Durų skląščiu, taip.

ADOMAS. Taigi.

LICHTAS. Ar matėt jūs, kad buvo kardas?

ADOMAS. Kad kardas? Aš? Kodėl?

RUPRECHTAS. Kardas!

LICHTAS. Na!

Juk galima gi kartais nenugirsti.

Skląstis panašus gi į kardą.

ADOMAS. Maniau...

LICHTAS. Tikriausiai! Kardo rankena?

ADOMAS. Ar rankena?

RUPRECHTAS. Ne rankena tai buvo,
O paprastas antrasis skląščio galas.

ADOMAS. Tai buvo, mat, antrasis skląščio galas!

LICHTAS. Taip! Taip!

RUPRECHTAS. Bet buvo ten, prisipažįstu,
Dar švinas toks, kaip kardo rankena.

ADOMAS. Kaip kardo, taip.

LICHTAS. Kaip kardo rankena.
Gerai. Taip ir žinojau aš, kad ten
Turėjo būt koks nors nemenkas ginklas.

VALTERIS. Prie reikalo, prašau, prie reikalo!

ADOMAS. Rašykit, kūmai. Na, toliau kalbėk!

RUPRECHTAS. Nupuolė jis. Aš atsigrįžt norėjau,
Staiga patamsyje girdžiu dar šnara.
Manau: dar gyvas? Langan užlipau
Ir noriu šitą berną vytis, ponai.
Bet štai, dabar, jau šokti aš ruošiuos,
Man į akis stambiausio smėlio sauja, –
Ir niekšas, ir naktis, ir langas tas,
Kur aš stovėjau, Dievas mato, tuoj
Supuolė visa tai vienam maišan –
Kai lekia į akis kruša pabirus.

ADOMAS. Prakeiktas! Kas gi tai?

RUPRECHTAS. Kas? Lebrechtas.

ADOMAS. Laidokas!

RUPRECHTAS. Tikras aš, kad jis ten buvo.

ADOMAS. O kas gi kitas!

RUPRECHTAS. Lyg liūtis, kruša
Nuo dešimt sieksnių kalno būt mane
Nutvojus, puoliau aš atgal nuo lango!

Maniau, kad ir grindis pralaušiu kiaurai.
Ne, sprandas sveikas liko, ir taip pat
Nugarkaulis ir kojos, o tačiau
To berno jau sugaut nebegalėjau.
Ir atsisėdau šluostyti akis.
Priėjo ji, „O, Dieve!“ šaukia, „Ruprecht!
Kas tau dabar?“ Dievaž, aš koja spyriau,
Gerai, kad nemačiau tuomet į ką.

ADOMAS. Tai vis nuo smėlio?

RUPRECHTAS. Taip, nuo smėlio saujos.

ADOMAS. Prakeiktas! Tai pataikė!

RUPRECHTAS. Atsigodęs,
Manau, neverta tepti čia rankas.
Išdirbau ją, sakiau: merga ištvirkus,
Ir pamaniau, kad jai dar per švelnu.
Bet ašaros, mat, trukdė man kalbėt.
Ir čia vidun įėjo ponija Morta,
Pakėlė lempą, aš žvelgiu mergaitėn, –
Ji vos pastovi, net žiūrėti gaila.
O buvo juk tokia smarki anksčiau.
Ir sau tariu: aklam taip pat nebloga,
Akis, kaip ritulėlius, atiduočiau,
Jei kas su jom pažaist tiktai norėtų.

IEVA. Piktadary, nevertas...

ADOMAS. Tylėti tau!

RUPRECHTAS. O kitką jūs jau žinot.

ADOMAS. Kaip tai kitką?

RUPRECHTAS. Na taip, atėjo Morta, ėmė šaukti,
Kaimynai Ralfas, Eincas susirinko
Tetulė Zūzė ir tetulė Lyzė,
Ir bernas ir merga, ir šunes, katės...
Spektaklis buvo. Morta ėmė klaust
Mergaitę, kas toks jai sudaužė puodą,
O ji, ji sako, žinot jau, kad aš.
Dievaž, ji nesuklydo, aš sukūliau

Jos puodą, vandeniui nešioti skirtą,
Ir batsiuviui pakaušyje skylė.

ADOMAS. Ką prieš tą kalbą, Morta, pasakysite?

Kalbėkite!

MORTA. Ką prieš aš pasakysiu?

Kad ta kalba, kaip šeikas, pone, brovės,
Lyg vištą kirksinčią nusmaugti tiesą.
Kuris tik tiesą myli, imk pagaikštj
Iš mušk vidurnakčio plėšiką tokj.

ADOMAS. Bet jūs tatai įrodyti mums turit.

MORTA. Mielai. Štai liudininkas. Na, kalbėk!

ADOMAS. Duktė? Ne, Morta.

VALTERIS. Ne? Kodėl gi ne?

ADOMAS. Kaip liudininkė, pone? Bet kame,
In titulo, in quarto ar in quinto,
Įstatymuos yra, jei puodus koks
Padauža ima naktimis daužyti, kult,
Jog motinai gal liudyti duktė?

VALTERIS. Jūs galvoje ir mokslas ir klydimas
Susiplakė, tarytumei, tešla;
Kiekvienąkart jūs pateikiat abu.
Duktė ne liudija, bet deklaruoja.
O ką ir kam paliudyti ji gali,
Tai paaiškės, kai viskas bus ištirta.

ADOMAS. Taip, deklaruoja. Taip. Titulo sexto.

Bet ką ji sako, šitam netikėti.

VALTERIS. Prieikite, vaikuti.

ADOMAS. Lyza, čia!

Liežuvis man išdžiūvo – Margarita!

AŠTUNTOJI SCENA

Tarnaitė įeina. Tie patys.

ADOMAS. Vandens stiklinę.

TARNAITĖ. Tuoju! (*Išeina*).

ADOMAS. Gal jums galiu?

VALTERIS. Dėkoju.

ADOMAS. Jums bordo ar mozelį?

(Valteris atsisako, tarnaitė atneša vandenį ir išeina).

DEVINTOJI SCENA

Valteris, Adomas, Morta ir kt., be tarnaitės.

ADOMAS. Jei leisit man kalbėti, malonybe,

Tai būtų galime pabaigt paliaubom.

VALTERIS. Paliaubomis? Neaišku, pons teisėjau.

Sutaikinti protingus žmones lengva;

Bet kaip jūs imsitės dabar sutaikint,

Kai dar byla visai nepaaiškėjus

Labai norėčiau aš tatai išgirsti.

Kaip manote išspręsti tai, sakykite?

Ar turit jau sprendimą?

ADOMAS. Štai, tikrai,

Kada įstatymai mane supynė,

Lai filosofija pribus padėt.

Tai Lebrechtas...

VALTERIS. Kas taip?

ADOMAS. Gal Ruprechtas...

VALTERIS. Kas? Kas?

ADOMAS. Gal Lebrechtas sukūlė puodą.

VALTERIS. Tai kas? Ar Lebrechtas ar Ruprechtas?

Jūs graipstotės su savo sprendimu,

Matau, kaip graistoma po pupų maišą.

ADOMAS. Atleiskite.

VALTERIS. Tylėkite!

ADOMAS. Kaip norit.

Dievaž, geriausia būtų čia išspręst,

Kad jie abu sudaužė šitą puodą.

VALTERIS. Paklauskite, sužinosite.

ADOMAS. Mielai.

Te niekšas būsiu aš, jei sužinosim.

Ar protokolas ten pas jus tvarkoj?

LICHTAS. Tvarkoj.

ADOMAS. Gerai.

LICHTAS. Pradėjau naują lapą,

Ir įdomu, jame kas gero bus.

ADOMAS. Ar naują? Ir gerai.

VALTERIS. Kalbėkit, vaikuti.

ADOMAS. Kalbėk, levute. Girdi, kalbėk levą!

Prieš Dievą, ar girdi, širdel, sakyk

Ir jam ir prieš pasaulį visą tiesą.

Galvok, kad tu prieš Dievo teismą čia

Ir kad teisėjo savo negali

Įžeist, plepėdama, kas neliečia

Bylos. Bet ką čia! Išmintinga tu.

Teisėjas, juk žinai, teisėjas vis,

Šiandien vienam jo reikia, ryt kitam.

Jei pasakysi Lebrechtas – gerai;

O jeigu Ruprechtas – taip pat gerai!

Ar taip, ar taip kalbėki, man vis tiek,

Ir išsispręs byla, kaip tu norėsi.

O gal pradėsi kitką čia plepėti

Ir trečią vardą čia gal suminėsi?

Apsigalvok, aš nesakau daugiau.

Tau Hujisumas netikės ir nieks,

Po šimts velnių, visoje Olandijoje.

Žinai, kad baltos sienos nepaliudys,

O jis mokės gerai tave apginti,

Ir tavo Ruprechtui gal būt riestai!

VALTERIS. Gal jūs pabaigsite šitą savo kalbą.

Plepėjimas nei šioks, nei toks, ir tiek.

ADOMAS. Ar nesupratote, malonybe?

VALTERIS. Baikite!

Ir taip jūs jau per daug čionai kalbėjot.

ADOMAS. Dievaž! Nestudijavęs aš, tarėjau,
Ir ponai Utrechto gal nesupranta,
Bet su žmonėm kitaip kalbėti reikia,
Ir Ieva, nebijok, mane suprato.

MORTA. Na, ką gi tu? Kalbėk dabar drąsiau!

IEVA. Mieloji mama!

MORTA. Na! Sakau aš tau!

RUPRECHTAS. Dievaž, sunku yra drąsiai kalbėti,
Kai sąžinė suspaudžia gerklę mums.

ADOMAS. Nutilk, nachale tu! Tylėk!

MORTA. Kas buvo?

IEVA. O Jėzau!

MORTA. Niekšas tas! Niekeiva šitas!

O Jėzau! Lyg kvailė kokia ji būtų.

Ar Jėzus tau sukūlė?

ADOMAS. Morta, liaukit!

Kaip galima? Tegu pati mergaitė.

Taip gąsdinti – Avingalvė! Kvailė!

Ir kam tatai? Lai prisimins pati.

RUPRECHTAS. Taip, prisimins.

ADOMAS. Tu, valkata, tylėk!

RUPRECHTAS. Tą batsiuvej tikrai ji prisimins.

ADOMAS. Na, kipšas! Pasiuntinį šaukt! Hanfridai!

RUPRECHTAS. Na, na! Tylėk. Nereikia, pons teisėjau.

Prieis ir mano pavardę jinai.

MORTA. Klausyk tu! Nedaryk man čia spektaklio!

Girdi, aš keturiasdešimt devynis

Metus garbingai gyvenau, ir šiuos

Duok Dieve taip; gimiau vasario trečią.

Šiandien pirma. Nedaug. Kas buvo? Greit!

ADOMAS. Teisingai! Taip! Puiku, Ruliene Morta!

MORTA. Juk tėvas mirdamas sakė: „Morta,

Žiūrėk, surask man dukrai šaunų vyrą;

O jei užaugs ištvirkusi merga,

Tai duobkasiui tuomet nunešk skatiką,
Tegu ir vėl aukštelninką paguldo,
Nes, Dievaži, grabe aš apsiversiu“.

ADOMAS. Na, neblogai.

MORTA. Jei tėvą motiną,
Ievut, pagal prisakymą ketvirtą,
Dabar pagerbti nori tu, sakyk,
Įleidau batsiuvį ar kitą kokį,
Girdi? Bet ne jaunikį savo tikrą.

RUPRECHTAS. Man gaila jos. Palikit tą ąsotį;
Nunešiu Utrechtan aš jį. Geriau
Aš būčiau jį tiktai perpus sukūlęs.

IEVA. Koks negarbingas tu! Fe! Gėda tau,
Kad nesakai: taip, aš sukūliau puodą!
Fe, Ruprecht, fe! Kaip tau negėda, kad
Tu man nenori šičia patikėti.
Ar aš tau rankos nedaviau ir „taip“
Nepasakiau, kai klausei tu: „Ar nori?“
Ar tu manaisi batsiuvio nevertas?
Nors būtumei pro rakto skylę matęs,
Kad aš su Lebrechtu geriu iš puodo,
Turėtum pagalvoti: Ne tokia leva,
Ir viskas paaiškės jos garbei, jei
Ne čia, ne šioje žemėj, tai tenai,
Kame visi naujai atgiję stosim.

RUPRECHTAS. Dievaž, ilgai reikėtų laukt, Ievut.
Ką rankom nutveriu, aš tuo tikiu.

IEVA. Sakysim, Lebrechtas būt buvęs ten,
Kodėl, – štai, kaip prieš mirtį tai sakau, –
Kodėl aš būčiau tau nepasisakius?
Sakysim, prieš kaimynus, bernus ir
Mergas norėjau tai tikrai nuslėpti,
Kodėl, o Ruprecht, pasakyk, kodėl,
Pasitikint tavim, man nevalia
Sakyt, kad tu buvai! Kodėl? Sakyk!

RUPRECHTAS. Na, po velnių! Jei gėdos neturi,
Sakyk, ką nori, man tatai vis tiek.

IEVA. Koks blogas tu! Koks nedėkingas tu!
Užmiršti gėdą dėl tavęs? Jei nori,
Vienu žodžiu save galiu garbėn
Iškelti, o tave suniekint amžinai?

VALTERIS. Na? Šitas žodis? Nelaikykite mūsų.
Ne Ruprechtas, vadinasi, ten buvo?

IEVA. Ne, tamsta pone, jei jis pats to nori,
Ne jis, dėl jo tatai aš nutylėjau:
Ašotį tą ne Ruprechtas sudaužė,
Jis ginas, tai galit jam tikėti.

MORTA. Ne Ruprechtas? Kaip, Ieva?

IEVA. Ne, ne jis.
Sakydama aš vakar melavau.

MORTA. Klausyk, aplaužysiu aš kaulus tau!
(Pastato ašotį ant grindų).

IEVA. Kaip norit.

VALTERIS. *(Grasindamas).* Morta!

ADOMAS. Ei! Pasiuntiny!
Išmesti lauk tą raganą tuojau!
Kodėl vien Ruprechtas galėjo būti?
Ar švietė ji žvake tenai, ar ką?
Mergaitė, aš manau, pati tai žino,
Aš niekšas būsiu, jei ne Lebrechtas.

MORTA. Tai Lebrechtas? Ar Lebrechtas ten buvo?

ADOMAS. Kalbėk. Ar Lebrechtas, sakyk, širdele?

IEVA. Begėdis jūs! Jūs negarbingas! Kaip
Jūs galite sakyti ant Lebrechto?

VALTERIS. Mergaitė! Kaip drįsti? Ar užmiršai
Tu pagarbą, kur privalai teisėjui?

IEVA. Na, ką tenai! Teisėjas šitas pats
Prieš teismą vertas kaltininku stoti.
Jis pats geriausiai žino, kas ten buvo.

(Kreipdamasi į teisėją).

Ar su raštu ne pats jis Lebrechtą
Dar vakar išsiuntė miestan
Komisijon, kuri rekrūtus ima?
Kaip gali jis sakyti, kad Lebrechtas,
Jei žino pats, kad tas jau Utrechte?

ADOMAS. Tai kas tuomet? Tai kas? Po šimts velnių!

Ne Ruprechtas, ne Lebrechtas... Tai kas?

RUPRECHTAS. Dievaž, man leiskit pasakyti, teisėjau,

Jog mergina tikrai čia nemeluoja,
Aš vakar Lebrechtą buvau sutikęs,
Kaip ėjo Utrechtan, aštuntą ryto.
Ir jei nepasitaikė jam vežimas,
Tai kreivakojis toks, kaip jis, tikrai
Dešimtą negalėjo būt sugrįžęs.
Greičiausiai buvo ten dar trečias kas.

ADOMAS. Tai! Kreivakojis! Ek! Avigalvis!

Žygiuoja bernas tas, kaip ir kiekvienas.
Tegu aš būsiu asilas didžiausias,
Jei kartais ir aviganis mažiukas
Nemoka lėkt tokia risčia, kaip reikiant.

VALTERIS. Na, pasakok toliau.

ADOMAS. Atleiskit, pone!

Jums mergina vargu galės tarnauti.

VALTERIS. Vargu? Tarnauti negalės? Kodėl?

ADOMAS. Vaikelis dar. Gera, bet vaikas dar.

Visai jaunutė, matot, susigėsta,
Pamačius barzdą net iš tolo.
Patamsiais pusė dar bėdos, o dieną
Tai spiriasi ir prieš teisėją savo.

VALTERIS. Jūs, pons teisėjau, nuolaidus labai

Labai švelnus, kai liečia tą mergaitę.

ADOMAS. Teisybę sakant, pons tarėjau,

Jos tėvas buvo geras draugas mano.
Ir jei, tarėjau, būsit malonus,
Tik pareigą šiandieną mes atliksim,

Merginą tą atleisdami namo.

VALTERIS. O aš jaučiu, teisėjau, didį norą
Ištirti bylą šią iš pagrindų.
Tai kas, vaikut, sukūlė tą ąsotį?
Žinok, dabar tu stovi ne prieš tuos,
Kurie nedovanotų suklydimo.

IEVA. Brangus ir gerbiamas, garbingas pone,
Meldžiu man leisti jums nepasakoti.
Už tai prašau nekaltinti manęs.
Man stebuklinga čia dangaus valia
Užčiaupia lūpas apie tai kalbėt.
Kad Ruprechtas nesudaužė ąsočio,
Galiu, jei reikia to, patvirtinti –
Šventai prisiekti prie altoriaus.
O visa kita, kas nutiko vakar,
Neliečia nieko kito, tik mane,
Ir motina negali reikalauti,
Kad būtų traukiamas tik vienas siūlas,
Jei į audimą visą jis jaustas.
Ąsotį kas sudaužė, negaliu
Čia pasakyti; ne mano paslaptis,
Ir to ąsočio ji visai neliečia.
Aš kada nors prisipažinsiu mamai
Bet čia, prieš teismą, ji negali verst
Kalbėti apie tai mane.

ADOMAS. Ne! Žinoma, negali. Duodu žodį,
Mergaitė moka patylėt, kai reikia.
Jei ji prieš teismą čia dabar prisieks,
Tai šitą ieškinį atmesti reikia,
Ir nieko kito čia nepadarysi.

VALTERIS. Kaip jūs tatai paaiškinsite, Morta?

MORTA. Jei aš paaiškint nieko nemokėčiau,
Tai, pone malonus, tikėk, jog tai
Dėl to, kad nebeapverčiu liežuvio.
Taip būna, kad žmogus prapuolęs kartais,

Norėdams prieš pasaulį garbę gint,
Ir teismui pameluoti drįsta, bet
Dabar, kad melaginga priesaika
Kas prie altoriaus, ne prie stulpo, eitų,
Šiandien pasaulis pirmąkart išgirsta.
Jei būt tiesa, kad kitas, o ne Ruprechts,
Į josios kambarį įslinko vakar,
Jei galima tik pagalvoti tai,
Supraskit, pone, čia nebestovėčiau.
Aš pasodinčiau ją į kėdę, prieš
Duris ir pasakyčiau: leva, eik!
Pasaulis toks platus, nuomos nereikia,
Paveldėjai ilgas, gražias kasas, –
Jomis, kai reiks, galėsi pasikarti.

VALTERIS. Nurimkit, Morta, rimkit.

MORTA. Aš tačiau,

Galiu atrast įrodymą kitokį,
Jei leva nesutinka duoti jo.
Aš įsitikinus esu, kad jis,
O niekas kitas, man sukūlė puodą,
Ir jei dabar su priesaika tai neigia,
Imu įtart – didesnę kaltę buvus.
Tąnakt, nusikaltimas, aišku buvo
Didesnis daug, negu sukultas puodas.
Aš tamstai, pone, pasakysiu tiesą:
Tas Ruprechtas pateko į rekrūtus,
Jam reikia Utrechte prisiekti pulkui.
Tokie jaunuoliai bėga neretai.
Daleiskime, tą naktį jis pasakė:
„Pabėkim, leva. Mums platus pasaulis.
Nuo skrynių, spintų užraktus turi...“
Jinai spyriavosi, galbūt, truputį,
O čia staiga ir sutrukdžiau aš juos, –
Iš keršto jis tuomet, o ji iš meilės, –
O visa aistra, kas įvyko, aišku.

RUPRECHTAS. Tai varna ta! Ir ką ji kalba dar!

Nuo skrynių, spintų...

ADOMAS. Ša!

IEVA. Jisai pabėgtų!

VALTERIS. Prie reikalo. Byla čia dėl ąsočio.

Įrodymų, kad Ruprechtas sukūlė.

MORTA. Gerai. Pirmiau įrodysiu aš čia,

Kad Ruprechtas sukūlė puodą, o

Paskiau namie taip pat ištirsiu, pone.

Žiūrėkite, kalbės man liudininkas

Ir atsakys kiekvieną jo žodelį,

Nors išrikiuotų juos visus eilėn,

Ir aš iš anksto jau žinau,

Kad ir be jūs, pati susitvarkysiu.

Ir jei dabar pakviesite Brigytą,

Kuri teta jam, nieko nebereikia

Jinai atrems svarbiausįjį dalyką.

Nes ji pusiau vienuolikos sode,

Prieš tai, kaip sudaužytas buvo puodas,

Užtiko jį su leva šnekučiuojant;

Ir kaip ta pasaka, kurią jisai

Pripynė, skils nuo kojų lig galvos

Tiktai dėl vieno žodžio, patys jūs

Matysite, aukšti teisėjai.

RUPRECHTAS. Kas toks mane?

FEITAS. Sesuo?

RUPRECHTAS. Mane? Sode?

MORTA. Su leva, jį, sode, pusiau vienuolikos,

Prieš tai, kaip tauškia jis, vienuolikta

Į levos kambarį kad įsilaužė.

Tai ginčijos, meiliai kalbėjo, barės,

Lyg būtų jis norėjęs ją įtikint.

ADOMAS. *(Sau).* Kad ją bala! Man velnias padeda.

VALTERIS. Pakvieskite Brigytą.

RUPRECHTAS. Ponai, čia

Jokios tiesos, negali šitaip būt.

ADOMAS. Palauk tu šiokis! Ei, pasiuntiny!

Jeigu bebėgant jau ąsočiai dūžta...

Atveskit, raštininke, čia Brigytą!

FEITAS. Klausyk tu, ieliau, ką darei tu?

Aplaužysiu tau kaulus.

RUPRECHTAS. Bet kodėl?

FEITAS. O kam tylėjai, kad su ta merga

Pusiau vienuoliktos sode zyliojai?

Kam nutylėjai, a?

RUPRECHTAS. Kam nutylėjau?

Tegu perkūnas trenkia, jei tiesa tai!

Jeigu teta Brigyta tai įrodys,

Pakark mane ir ją pridurk prie kojų.

FEITAS. Bet jei įrodys – pasisaugok tu!

Ir tu, ir ta skaistuołė leva čia

Susitarėt, kaip jums kalbėt teisme.

Gėdinga paslaptis tarp jūs yra,

Kurią mergiotė žino, tik, tavęs

Gailėdamos, nesako čia, prieš teismą.

RUPRECHTAS. Net paslaptis? Kokia?

FEITAS. Kam daiktus tu

Sudėjai vakar vakare? A? kam?

RUPRECHTAS. Ar daiktus?

FEITAS. Kelnes, švarką, marškinius –

Į ryšulį keleivio nešti ant

Pečių.

RUPRECHTAS. Į Utrechtą turėjau eit!

Kariuomenėn stot! Po šimts velnių!

Jūs manot, aš?...

FEITAS. Į Utrechtą? Taip, taip!

Labai skubėjai tu tan Utrechtan!

Pats užvakar gerai dar nežinojai,

Ar penktą, ar septintą eit reikės.

VALTERIS. Ar turit dėl bylos sakyt ką, tėvai?

FEITAS. Aš nieko negaliu sakyti, pone
 Namie buvau, kai puodą ta sudaužė.
 O dėl visų kitų daiktų, jei mes
 Kalbėsime teisybę, tai, gerai
 Apsvarstęs visa, sūnų kuo įtart
 Galėčiau, to tikrai nepastebėjau.
 Kad jis nekaltas, tikras aš buvau
 Ir atėjau čionai, kad, baigus ginčą,
 Drauge ir sužadėtuves sugriauti,
 Pareikalaut atgal jo retežėlį,
 Ir pfenigį vestuvių, kurį
 Jis levai sutariant padovanojo.
 O jei bėgimas koks ar išdavimas
 Nukris man ant žilos galvos dabar,
 Tai tas man nauja, kaip ir tamstoms, ponai;
 Tuomet tegu velniai jam suka sprandą.

VALTERIS. Atveskite Brigytą, pons teisėjau.

ADOMAS. Ar nenuvargins Tamstos ši byla?

 Užsitęsia ilgai. Jūs malonybė
 Norėjot dar kasas žiūrėti ir
 Registratūrą... Kuri gi valanda?

LICHTAS. Tuoju muš.

ADOMAS. Vienuolika?

LICHTAS. Ne, dvyliką.

VALTERIS. Na, ką gi.

ADOMAS. Laikas – susisuks galva.

(Jis žiūri į laikrodį).

 Kaip doras aš žmogus – ką manot jūs?

VALTERIS. Manųčiau, jog reiktų...

ADOMAS. Baigti? Gerai.

VALTERIS. Atleiskit, aš manau, jog reikia tęsti.

ADOMAS. Jūs tokia nuomonė. – Gerai. Tiktai,

 Garbingai kalbant aš rytoj, anksti,
 Devintą, jums sutinkant, baigčiau ją.

VALTERIS. Jūs žinot mano norą.

ADOMAS. Kaip jūs liepsit.

Raštininke, pasiuntiniui liepkit,
Kad greit Brigytą įstaigon atvestų.

VALTERIS. Kad laiko neeikvot brangaus, prašau,
Jūs pats dalyką šitą sutvarkykit.

(Lichtas išeina).

DEŠIMTA SCENA

Tie patys be Lichto. Vėliau tarnaitės.

ADOMAS. *(Atsistodamas).* Tuo tarpu gal patogų bus nuo to
Sėdėjimo prasivėdinti?...

VALTERIS. Hm! Taip!
Norėjau pasakyti...

ADOMAS. Leiskit gal,
Kad šalys, kol ateis teta Brigyta?...

VALTERIS. Kas? Šalys?

ADOMAS. Taip, už durų, jei jūs...

VALTERIS. *(Sau).* Tai velnias!
(Garsiai). Pons Adomai, žinot ką?
Man vyno stiklą duokite tuo tarpu.

ADOMAS. Visa širdim, mieliausiai! Margarita!
Laimingas būsiu, pons tarėjau. Rita!

(Tarnaitė įeina).

TARNAITĖ. Čia.

ADOMAS. Ką pateikti jums? Jūs, žmones, lauk!
Prancūziško? Į priemenę! Ar Reino?

VALTERIS. Mūs Reino.

ADOMAS. Taip. Pakol pakviesiu, marš!

VALTERIS. Kur?

ADOMAS. Eit, ten užrakinta, Margarita.
Kur? Kieman, lauk, prie slenksčio.
Čia, štai raktas.

VALTERIS. Hm, likit.

ADOMAS. Greit. Marš, sakau ašai. Eik, Margarita!

Ir sviesto čia, ir sūrio Limburgo,

Rūkytą, riebią žąsį Pomeranjos.

VALTERIS. Palauk akimirką! Prašau tiek daug

Jus nesirūpint, pons teisėjau.

ADOMAS. Na.

Po šimts velnių! Ar eisi, kaip sakiau?!

VALTERIS. Išsiųsti norit žmones?

ADOMAS. Aš klausau?

VALTERIS. Ką jūs?...

ADOMAS. Jei leisite, išeis laukan,

Pakol bus surasta Brigyta.

O gal greičiau?...

VALTERIS. Hm. Kaip jūs norit.

Tačiau gal reikalo nėra juos siųsti?

Jūs manote, kad dar negreit ateis

Brigyta čia?

ADOMAS. Šiandien, malkdienis,

Tai moterys daugiausiai yr išėję

Pušynan žabų rinkti, pone.

Ir gali būt...

RUPRECHTAS. Teta yra namie.

VALTERIS. Namie. Palikit.

RUPRECHTAS. Ji ateis tuojau.

VALTERIS. Ji čia ateis tuojau. Pasiųskit vyno.

ADOMAS. *(Sau).* Prakeiktas!

VALTERIS. Užkandai nereikia nieko,

Sausos tik duonos truputį ir druskos.

ADOMAS. *(Sau).* Kad dvi akimirkas su ta merga...

(Garsiai). Sausos tik duonos?! Druskos?! Ką jūs!?

VALTERIS. Taip.

ADOMAS. Mažiausiai sūrio limburginio.

Pataiso jis liežuvio skonį vynui.

VALTERIS. Gerai. Truputį sūrio, nieko kito.

ADOMAS. Na, eik. Tik neužmiršk uždengt baltai.

Bus paprasta, bet tikra.

(Tarnaitė išeina).

Matot, čia

Kaip tik yra viengungių pranašumas,

Kad mes visu tuo, ką kiti kasdien

Su žmona ir vaikais dalintis turi,

Naudojamės, kai proga pasitaiko,

Su draugais mielai.

VALTERIS. Norėjau klaust, –

Kame susižeidėte jūs, teisėjau?

Juk jums galvoj skylė baisiausia!

ADOMAS. Kritau...

VALTERIS. Nukritot. Taip. Kuomet? Ar vakar?

ADOMAS. Pusiau šeštos, anksti iš ryto, šiandien,

Vos atsikėlęs.

VALTERIS. O ant ko?

ADOMAS. Na, mat,

Jei tiesą pasakyti, ant savęs.

Trenkiausi, matot, aš smarkiai į pečių

Ir ligi šiol nesuprantu dėl ko.

VALTERIS. Pakaušiu?

ADOMAS. Kaip? Pakaušiu...

VALTERIS. Ar kakta?

Jums žaizdos ir pakaušy, ir kaktoj.

ADOMAS. Ir taip, ir taip. Ei, Margarita!

(Abi tarnaitės su vynu ir kt. įeina. Jos padengia ir vėl išeina).

VALTERIS. Kaip?

ADOMAS. Pirmiau vienaip, paskiau antraip. Pirma

Į pečių skėliau kaktą, o paskiau

Aukštiełnikas nupuoliau ant grindų,

Kame pakaušį sau pratvojau dar.

(Pripila).

Labai prašau.

VALTERIS. *(Ima stiklą).* Jei jūs turėtut žmoną,

Keistų dalykų pagalvočiau, pons

Adomai.

ADOMAS. Kaip tai?

VALTERIS. Na, kad gi jūs

Subraižytas ir sudraskytas visas.

ADOMAS. *(Juokiasi).* Ne, ačiū Dievui! Ne žmonos nagai čia.

VALTERIS. Tikiu. Taip pat viengungio pranašumas.

ADOMAS. *(Juokdamasis).* Šilkaverpiams džiovint prie pečiaus buvo

Čia pastatytas taiginys toksai...

Jums į sveikatą!

(Jie geria).

VALTERIS. Be to, šiandieną dar

Peruko jūs labai keistai netekot!

Jis būtų nors žaizdas pridengęs jūsų.

ADOMAS. Taip, taip. Nelaimės visuomet dvynukės.

Štai, gal galiu pasiūlyti?

VALTERIS. Truputį.

Iš Limburgo?

ADOMAS. Tiesiog iš Limburgo.

VALTERIS. Bet kaip gi, po velnių, tai atsitiko?

ADOMAS. Kas taip?

VALTERIS. Kad jūs netekote peruko?

ADOMAS. Sėdėjau vakar vakare, skaičiau

Kažkokį aktą. Akinius buvau nukišęs

Kažkur, todėl prisilenkiau labai

Žemai, kad man nuo žvakės net staiga

Užsidegė perukas. Aš maniau,

Kad iš dangaus ugnis; mano galvą,

Nutvėriau jį, norėjau mest į šalį!

Bet nespėjau atmazgyti raiščių,

Jis sudegė, kaip Sodoma Gomora, –

Vos plaukus tris išgelbėti pavyko.

VALTERIS. Kad jį bala! Antrasis juk mieste?

ADOMAS. Dirbtuvėje... Tačiau prie reikalo.

VALTERIS. Labai neskubinkit, prašau, teisėjau.

ADOMAS. Bet laikas lekia! Stiklą dar prašau.

(Pila).

VALTERIS. Jei tiesą bernas tas kalbėjo mums,

Ir Lebrechtas nukrito nepatogiai.

ADOMAS. Aš duodu žodį. *(Geria).*

VALTERIS. Jei bylos čionai,

Ko aš labai bijau, išspręsti mums

Nepasiseks, tai kaltininką greit

Jūs vietoj iš žaizdų surast galėsit.

(Geria).

Niršteinas?

ADOMAS. Kas?

VALTERIS. Ar geras openheimas?

ADOMAS. Niršteinas. Taip. Jūs, dievaži, žinovas.

Aš iš Niršteino jį gavau, tarėjau.

VALTERIS. Prieš tris metus ten vietoj mėginau jį.

(Adomas vėl pila).

O kaip aukštai langai tie jūsų, Morta?

MORTA. Langai?

VALTERIS. Langai to kambario, kame

Mergaitė miega?

MORTA. Kambariai visi

Aukšte pirmajam. Apačioj rūsys.

Devynios pėdos, ne daugiau, lig lango.

Bet jei gerai patyrinėti, tai

Nušokti ten ne taip, kad būtų patogų.

Ten vynmedis per pėdas dvi nuo lango,

Kurio gumbuotos šakos taip plačiai

Po visą sieną išsikėtę, jog

Net visą langą tą labai užstoja.

Ten gal tik šernas prasiskverbtų, nuo

Medžiotojo norėdamas pasprukt.

ADOMAS. Bet nieko ten nebuvo. *(Pilasi).*

VALTERIS. Manot?

ADOMAS. Aišku. *(Geria).*

VALTERIS. *(Ruprechtui).* Tu ką? Į galvą niekšui tam trenkei?

ADOMAS. Prašau...

VALTERIS. Gana.

ADOMAS. Labai.

VALTERIS. Pakaks.

ADOMAS. Pripilsiu.

VALTERIS. Nustokit.

ADOMAS. Skaičiui apvaliam.

VALTERIS. Prašau jus.

ADOMAS. Na, ką! Kaip Pitagoro teoremoj.

(Pripila).

VALTERIS. *(Vėl Ruprechtui).* Kiek kartų niekšui tam galvon davei?

ADOMAS. Viens buvo Dievas; Du – tamsus chaosas;

O trys – pasaulis. Mėgstu tris stiklus.

Trečiuoju geriau saulės spindulius,

Visais kitais – dangaus jau žvaigždeles.

VALTERIS. Galvoj kiek kartų sudavei tam niekšui?

Tave gi klausiu, Ruprecht!

ADOMAS. Na, girdėjai?

Kiek kartų sudaviau tam ožiui? Na!

O Viešpatie, gi bernas pats nežino!

Ar užmiršai?

RUPRECHTAS. Su skląščiu?

ADOMAS. Nežinau!

VALTERIS. Iš lango, kai tu jam užpuolęs pylei.

RUPRECHTAS. Dusyk.

ADOMAS. Na, mat, atsimena niekeiva! *(Geria).*

VALTERIS. Sykius net du! Tokiais dviem smūgiais jį

Galėjai juk užmušt...

RUPRECHTAS. Užmušęs būč,

Tai būčiau. Ir teisybė būtų mano.

Jei jis gulėtų čia negyvas, aš

Sakyčiau, štai, aš nemeluojau, jis.

ADOMAS. Taigi, negyvas! Nieko sau! Tačiau... *(Pila).*

VALTERIS. Tu jo patamsyje nepažinai?

RUPRECHTAS. Nei truputėlio, pone. Kaip galėjau?

ADOMAS. O ko akių nesproginai? Irgi!

RUPRECHTAS. Akių! Akis aš sproginau, tik jas

Užpylė smėliu, velnias!

ADOMAS. (*J barzdą*). Smėliu, taip!

Reikėjo nesproginti taip akių!

Išgerkime už tai, ką mylim, pone!

VALTERIS. Už garbę ir teisybę, pons teisėjau!

(*Jiedu geria*).

ADOMAS. Dabar po paskutiniąją, jei leisit.

(*Jis pila*).

VALTERIS. Pas Morta jūs būdavot, teisėjau?

Ar negalėtumėt man pasakyti,

Kas ten, be Ruprechto, lankydavosi?

ADOMAS. Retai, atleiskite, garbusis pone.

Kas lankėsi pranešti negaliu.

VALTERIS. Tai kaip? Nejau jūs savo gero draugo

Našlės neaplankydavote kartais?

ADOMAS. Ne, tiesą sakant, gan retai tik.

VALTERIS. Morta!

Kuo neįtikot ponui jūs teisėjui?

Jis sakosi nebelankęs jau jūsų?

MORTA. Hm. Pone miels, neįtikau? Netiesa.

Manau, geru draugu man tebėra.

Bet kad dažnai jį pas save matyčiau,

Tuo pasigirt, teisybė, negaliu.

Devynios jau savaitės nuo to karto,

Kai buvo jis pas mus, ir tai praeidams.

VALTERIS. Kaip sakot?

MORTA. Ką?

VALTERIS. Devynios?

MORTA. Taip, devynios.

O ketvirtadienį jau dešimt bus.

Gvazdikų ir našlelių sėklų prašė.

VALTERIS. Na, o sekmadieniais, į kaimą eidams?

MORTA. Na, taip į langą žvilgteri tuomet,

Pasako labą dieną man ir dukrai,
Bet ir nueina vėl savais keliais.

VALTERIS. *(Sau).* Ar nesuklydau aš tiktai... *(Geria).* Man rodos,
Jei mergina naudinga būna ūkiui,
Tai dėkingumo ženklai reiktų jums
Jos motiną lankyti karts nuo karto.

ADOMAS. Kaip tai, garbusis pone?

VALTERIS. Kaip? Jūs sakėt,
Mergaitė padeda vištas pagydyti,
Kai jos jums suserga. Juk šiandien net
Šiuo reikalu ji jums labai padėjo?

MORTA. Tai, žinoma, tiesa, garbusis pone.
Jis užvakar namuosna atsiuntė
Susirgusią, jau keipstančią, perlinę.
Ir pernai jam duktė pagydė vieną,
Na, žinoma, ir šią tešla pagydys,
Bet padėkot nebuvo dar atėjęs.

VALTERIS. *(Nebesuprasdamas).* Įpilkite, teisėjau pons Adomai.
Ir man įpilkit. Gersim dar po vieną.

ADOMAS. Mielai. Laimingas aš esu. Prašau.
(Jis įpila).

VALTERIS. Na, būkite sveiki!... Anksčiau – vėliau
Ateis pas jus teisėjas.

MORTA. Abejoju,
Jeigu niršteiną tokį, kaip jūs geriat,
Kurio ir manasai velionis vyras
Rūsy tuomet dar karts nuo karto laikė,
Galėčiau pastatyt, kitaip gal būtų;
Bet aš biedna našlė ir neturiu,
Kas trauktų į namus ateit teisėją.

VALTERIS. Tai dar geriau.

Lichtas, Brigyta, su peruku rankoj, tarnaitės įeina. Tie patys.

LICHTAS. Čionai, Brigyta, čia.

VALTERIS. Tai toji moteris, pons raštininke?

LICHTAS. Taip, tai Brigyta, jūsų malonybe.

VALTERIS. Na, tai dabar mes bylą ir išspręsim.

Paimkit tai, mergaitės.

(Mergaitės su stiklais ir kt. išeina).

ADOMAS. *(Tuo metu).* Na, levut,
Klausyk, išsuk piliulę man gerai,
Kaip reikiant, tai ateisiu vakare
Pas jus suvalgyt karpio šiandien.
Tegu praryja latras ją dabar,
Jei bus per didelė, tegu nusprogsta.

VALTERIS. *(Pastebėjęs peruką).* O ką ten atnešė Brigyta mums?
Peruką?

LICHTAS. Kas taip?

VALTERIS. Kokį atnešė
Brigyta čia peruką?

LICHTAS. Hm.

VALTERIS. Kaip?

LICHTAS. Atleiskit...

VALTERIS. Ar sužinosiu aš?

LICHTAS. Jei Tamsta, pone,
Sutiksit per teisėją klausti ją,
Tai ir kieno perukas šis ir visa,
Neabejoju, kita paaiškės.

VALTERIS. Nenoriu aš žinot, kieno jisai.
Kaip moteris jį gavo? Kur jį rado?

LICHTAS. Peruką rado ji sode Rulienės.
Kaip lizdas koks kabojo jis tenai,
Tarp vynmedžio šakų aukštai įstrigęs,
Po langu tuo, kur miega mergina.

MORTA. Kaip? Pas mane? Sode net?

VALTERIS. *(Tyliai).* Pons Adomai,
Jei turit man ką tokio patikėti,

Prašau jums dėl teismo pagarbos,
Papasakokit viską, būkit geras.

ADOMAS. Aš jums?

VALTERIS. Ne? Nieko?

ADOMAS. *(Ima peruką).* Aš jums žodį duodu.

VALTERIS. Na, ką gi. O perukas tas ne jūsų?

ADOMAS. Na, taip, perukas šitas, ponas mano!
Po šimts velnių, perukas čia tas pats,
Kur prieš aštuonias dar dienas daviau
Tam bernui vežt į Utrechtą taisyti.

VALTERIS. Kam?

LICHTAS. Ruprechtui?

RUPRECHTAS. Man?

ADOMAS. Utrechtan kada
Ruošeis, dar prieš dienas aštuonias,
Peruko gal nepatikėjau, niekše,
Kirpėjui kad paduotumei atnaujint?

RUPRECHTAS. Ar jis?... Na, taip. Jis davė man...

ADOMAS. Kodėl,
Laidoke, neatidavei peruko?
Kodėl tu jo, kaip liepęs kad buvau,
Nenunešei tenai, dirbtuvėn, meistrui?

RUPRECHTAS. Kodėl aš jo?... Tegu perkūnas trenkia!
Aš jį dirbtuvėje atidaviau,
Pats meistras paėmė.

ADOMAS. Atidavei?
O jis dabar jau Mortos vynmedy?
Palauk, laidoke; Taip neišsisuksi,
Man rodos, šnipinėjimas čia kvepia
Ir išdavimas – ką žinau! Man leisit
Tą moterį ištardyti čia pat!

VALTERIS. Perukas gi?...

ADOMAS. Garbusis pons teisėjau,
Kai ketvirtadienį aną šis bernas
Miestan važiavo savo tėvo jaučiais,

Užėjo įstaigon ir sako: „Pons
Teisėjau, reikia gal kas atlikti mieste?“
Sūnau, sakau, jei nori būt toks geras,
Nuvežk peruką, atiduok taisyti.
Bet nesakiau aš jam, kad eik, paslėpk
Jį pas save, arba nešiok, jei nori,
Arba palik jį Mortos vynuogyne.

BRIGYTA. Atleiskit, mano ponai, bet manau,
Ne Ruprechtas ten buvo. Nes einu
Aš vakar naktį į kaimą, pas brolienę,
Kuri po gimdymo dar guli, ir
Girdžiu: sode mergaitė kažką bara.
Ir baimė, ir piktumas trukdė jai:
„Ir kaip negėda jums, koks jūs begėdis?
Ką darot jūs? Tuoju mamą šauksiu!“
Tarytumei ispanai būt krašte.
Aš: Ieva! Jai per tvorą sušukau:
Kas tau yra? Kas atsitiko ten?
Nutilo. Atsakyk! – „Ko jums, tetule?“
Kas tau yra? Paklausiau. – „Kas man bus?“
Ar Ruprechtas? – „Na, ką jūs, Ruprechtas!
Keliaukite savais.“ Tai taip ir verda.
Na pagalvojau, meilė čia lyg pyktis.

MORTA. Ir taip?

RUPRECHTAS. Ir taip?

VALTERIS. Nutilkit! Leiskit baigti.

BRIGYTA. Kada iš kaimo aš atgal grįžau,
Maždaug, pusiaunaktis jau buvo,
Staiga alėjoj, Mortos sode liepų
Praniro pro mane tas plikagalvis
Su arklio koja, ir nuo jo pakvipo
Smalos, plaukų ir sieros dūmais.
Aš „Dievas su mumis“ tyliai šnabždu
Ir siaube, pažvelgiu atgal, Dievaž,
Matau, kaip purvas kokis šviesdama

Alėja liepų nulėkė kaip gali plikė.

RUPRECHTAS. Po šimts velnių!

MORTA. Ar jūs pamišot, Brige?

RUPRECHTAS. Ar manot velnias?...

LICHTAS. Tylėt! Tylėt!

BRIGYTA. Dievaž,

Aš jau žinau, ką pamačiau ir uosčiau.

VALTERIS. (*Nekantriai*). Ar velnias buvo ten, aš nagrinėt

Nenoriu, nieks nekaltina čia jo.

Papasakokit kitą ką – gerai,

O nuo šėtono mus prašau atleisti.

LICHTAS. Gal, jūsų malonybe, leisit baigti?

VALTERIS. Tai tuščiagalviai!

BRIGYTA. Na, gerai, kaip liepiat.

Bet liudininkas mano – ponas Lichtas.

VALTERIS. Kaip? Liudininkas jūsų?...

LICHTAS. Iš dalies.

VALTERIS. Net nežinau ašai...

LICHTAS. Prašau labai

Brigytą išklaudyti iki galo.

Kad velnias buvo ten, netvirtinu;

Tačiau ta arklio koja, plikė ir

Dvokią dar dūmai, jei neklystu aš

Labai tiesios daug turi! Tęskit, prašom!

BRIGYTA. Kai šjryt aš nustebus sužinojau,

Kas atsitiko vakar pas Rulienę,

Išaiškinti ąsočio to daužiką,

Kurį aš naktį jau buvau sutikus,

Pradėjau tirt jo nušokimo vietą

Ir tikrą, ponai, pėdsaką radau.

Tai kokį pėdsaką rašau aš, ponai?

Iš dešinės – tas pėdsakas ryškus,

Gražus ir aiškus – pėdsakas žmogaus,

O iš kairės – bjaurus, grubiai įmintas

Ir kreivas pėdsakas kanopos arklio.

VALTERIS. (*Pasipiktinęs*). Kokie beprotiški, kvaili tie plepalai!

FEITAS. Negali būti!

BRIGYTA. Bet sakau aš jums!
Prie krūmų pradžioje kur šokta buvo,
Matyt platus išmintas smėlio ratas,
Lyg kiaulė būtų varčiusis tenai;
Nuo ten žmogaus ir arklio pėdsakas,
Žmogaus ir arklio, ir žmogaus-arklio
Per visą sodą vis tolyn, tolyn.

ADOMAS. Prakeiktas! Persirengė velniu gal
Laidokas tas?

RUPRECHTAS. Kas! Aš!

LICHTAS. Tylėt! Tylėt!

BRIGYTA. Kai lapę suseka medžiotojas,
Ne taip nudžiunga jis, kaip aš tuomet.
Na, ponas Lichtai, pasakiau, pamačius,
Kad jūsų siųstas eina jis manęs,
Na, ponas Lichtai, meskit šitą bylą,
Ne jums nuteisti tą, kur puodus kulia,
Toli nuo jūsų, pragare, jisai:
Štai pėdsakas tasai, kur jis nuėjo.

VALTERIS. Jūs įsitikinote pats?

LICHTAS. Taip, pone,
Kas apie pėdsaką, tikra teisybė.

VALTERIS. Tikra kanopa arklio?

LICHTAS. Ne, žmogaus,
Bet, praeter propter, panaši į arklio.

ADOMAS. Dievaž, dalykas, ponai, rodos, rimtas.

Nemaža turime naudingų raštų,
Kuriuose neigiamas buvimas Dievo;
Bet velnio, kiek žinau, kaip reikiant dar
Nei vienas ateistas nér paneigęs.
Šis įvykis, kaip mums atrodo vertas
Panagrinėt. Ir siūlau aš, anksčiau,
Negu darysime sprendimą mes,

Užklaust Sinodą Hagos, ar tai bus
Pagal įstatymus, jeigu nuspręsim,
Kad puodą tą sukūlė Belzebubas.

VALTERIS. Na, taip. Tik to iš jūsų aš ir laukiau.

Ką mano raštininkas Lichtas?

LICHTAS. Pone,
O kam Sinodas, jei jūs pats išspręsit.
Tegu pabaigia, jei jūs leisit, pone,
Brigyta; iš parodymų visų,
Tikiuos, išsiaiškinsime šitą bylą.

BRIGYTA. Ponas raštininke – aš sakau – pasekim

Mes pėdsaku šituo, matysime,
Kur velnias tas galėtų būt pasprukęs.
„Gerai“, jis sako, „Gerą mintį davėt
Ir gali būt, kad ne toliau nueisim,
O pas teisėją tik, Adomą poną.“

VALTERIS. Ir ką jūs radote?

BRIGYTA. Pirma mes radom
Alėjoje už sodo, vietą tą,
Sieros kur dūmus leisdams kamuoliais,
Iššoko velnias prieš mane: išmintas,
Lyg būtų trunkęsis bailus šuva,
Kai purkščioja prieš jį katė.

VALTERIS. Toliau?

BRIGYTA. O netoli nuo ten paminklas beesąs
Prie vieno medžio, – net išsigandau.

VALTERIS. Paminklas? Koks?

BRIGYTA. Kaip čia pasakius jums?....

ADOMAS. *(Sau).* Tai velnias viduriai!

LICHTAS. Prašau toliau!
Toliau prašau jums, Brigyta, tęskit.

VALTERIS. Kur pėdsakas jus atvedė, sakykit?

BRIGYTA. Į kur? Trumpiausiuoju keliu pas jus.
Kaip ponas raštininkas Lichtas sakė.

VALTERIS. Pas mus? Čionai?

BRIGYTA. Taip, nuo alėjos šičia.
Pro karpių tvenkinį, seniūno lauką,
Paskui pro kapines taku, čionai,
Tiesiog, sakau aš, pas teisėją poną.

VALTERIS. Pas teisėją poną?

ADOMAS. Tai pas mane?

BRIGYTA. Pas jus.

RUPRECHTAS. Nejaugi velnias tas teisme
Gyvena?

BRIGYTA. To, dievaž, aš nežinau,
Ar jis gyvena šiam name, bet čia,
Garbės aš duodu žodį, jis sustojo:
Ligi pat slenksčio pėdsakas ateina.

ADOMAS. Bet gal gi jis čia tik praeidams buvo?

BRIGYTA. Gal ir praeidams. Gali būti. Taip.
O pėdsakas nuo čia...

VALTERIS. Ar buvo jis?

LICHTAS. Nuo čia, atleiskit, pėdsakas nebuvo.

BRIGYTA. Na, taip. Nuo čia toliau išmintas kelias.

ADOMAS. Išmintas. Taip, praeidams. Lai mane
Velniai, bet bernas čia, matykite,
Kažko ieškojo. Lai dangus mane,
Jei ne registratūra kvepia čia.
Jei sąskaitos, tuo aš neabejoju,
Dabar supainiotos, sudirbtos man,
Tai, duodu žodį, aš neatsakau.

VALTERIS. Ir aš taip pat. (*Sau*). Hm... Nežinau, kuri –
Kairė ar dešinė. Viena jo koja.
Paskolink, pons Adomai, tabokinę.

ADOMAS. Kaip?

VALTERIS. Savo tabokinę.

ADOMAS. (*Lichtui*). Štai, paduokit.

VALTERIS. Na, kam gi taip? Gana juk žingsnio tik.

ADOMAS. Jau atlikta... Paduokite tarėjui.

VALTERIS. Turiu kai ką ausin jums pasakyti.

ADOMAS. Galbūt vėliau bus proga.

VALTERIS. Ir gerai.

(Po to, kai Lichtas vėl atsisėda).

Sakykit, ponai, ar yra kas čia,

Kuris turėtų sužalotą koją?

LICHTAS. Hm! Žinoma, yra toks vienas kaime...

VALTERIS. Taip? Kas?

LICHTAS. Paklauskite, prašau, teisėją.

VALTERIS. Teisėjau, pons Adomai?

ADOMAS. Nežinau.

Jau dešimt metų dirbu Hujisume,

Ir, kiek žinau, visi išaugę tiesūs.

VALTERIS. *(Lichtui).* O jūs ką manėt?

MORTA. Kojas lai ištraukia!

Kodėl jas slepia po stalu? Manyt

Gali, kad jis bus pėdsaką palikęs.

VALTERIS. Kas? Pons Adomas?

ADOMAS. Pėdsaką ašei?

Ar velnias aš? Ar čia kanopa arklio?

(Jis rodo savo kairiąją koją).

VALTERIS. Teisybę sakant, koja tvarkoj.

(Tyliai)

Dabar pabaikit posėdį tuojau.

ADOMAS. Jei velnias koją šitokią turėtų,

Galėtų vaikščioti į balius ir šokti.

MORTA. Ir aš sakau! Na, kaip gi pons teisėjas...

ADOMAS. Ne ką! Aš!

VALTERIS. Baikite, sakau, greičiau.

BRIGYTA. Tik abejonių, ponai, kelia dar

Tasai papuošalas šventadieniui!

ADOMAS. Kas per papuošalas?

BRIGYTA. Na gi, perukas!

Kas matė velnią šitaip pasipuošus?

Šukuosena kokia! Kiek tepalų!

Kaip katedros dekanı šventą dieną!

ADOMAS. Iš kur čia, žemėje, gali žinoti,
Kas pragare dabar madoj, Brigyta!
Velniai, kaip manoma, savais plaukais.
Bet žemėje, aš tikras tuo esu,
Prilįst norėdami prie kilmingųjų,
Dažnai jie slepiasi po peruku.

VALTERIS. Niekadary! Visiems čia matant, vertas
Iš teismo vyti! Saugo tik jumis
Vienintelis kas – teismui pagarba.
Pabaikit posėdj!

ADOMAS. Turiu vilties...

VALTERIS. Jokios vilties. Tik lįskit iš bėdos.

ADOMAS. Ar manot jūs, kad aš, teisėjas, vakar
Peruką vynuogyne palikau?

VALTERIS. Gink Dieve! Jums jisai ugnį visai,
Kaip Sodoma Gomora, sudegė.

LICHTAS. Atleiskit, jūsų malonybe, tai
Katė atsivedė vaikus jame.

ADOMAS. Bet, ponai! Duomenys mane čia smerkia,
Tačiau prašyčiau neskubėt. Svarbu
Čia man garbė arba paniekinimas.
Kol tyli mergina, nesuprantu,
Kuria jūs teise kaltinat mane.
Štai, Hujisumo teismo kėdėj sėdžiu
Ir padedu peruką čia ant stalo, –
Kurs tvirtina, kad tas perukas mano,
Šaukiu tą Utrechtan, apygardos teisman.

LICHTAS. Hm!... Jums perukas tinka, dievaži,
Lyg būtų jis ant jūsų galvos išaugęs.

(Jis uždeda jam peruką).

ADOMAS. Tai šmeižtas!

LICHTAS. Ne?

ADOMAS. Man per pečius plati
Milinė, perukas dar platesnis.

(Žiūrisi į veidrodį).

RUPRECHTAS. Tai, po velnių, koks niekšas!

VALTERIS. Tu tylėk!

MORTA. Tai toks prakeiktasai teisėjas! A!

VALTERIS. Dar kartą jums sakau, pabaikit bylą.

ADOMAS. Kaip liepsit jūs.

RUPRECHTAS. *(Ilevai).* Tai, leva, jis – tasai?

VALTERIS. Ką dar išdrįs tasai begėdis ten?

FEITAS. Tylėk, sakiau.

ADOMAS. Palauk tu, gyvuly!

RUPRECHTAS. Kanopa arklio!

VALTERIS. Ei, pasiuntiny!

FEITAS. Tu susičiaupk!

RUPRECHTAS. Pasieksiu aš tave!

Akis man šiandien smėlio nepripilsi.

VALTERIS. Argi nesusiprantat, pons teisėjau?

ADOMAS. Jei leisite, paskelbsiu aš sprendimą.

VALTERIS. Paskelbkite.

ADOMAS. Išaiškinus šią bylą,

Laidoką Ruprechtą randu kaltu.

VALTERIS. Puiku. Toliau.

ADOMAS. Ant kaklo jam užnert

Grandinę ir dėl to, kad įžūliai

Dabar jis laikės prieš teisėją savo,

Dar pasodinkit kalėjiman, už grotų.

Kiek laiko ten sėdėt, vėliau nutarsim.

IEVA. Ar Ruprechtą?...

RUPRECHTAS. Kalėjiman?

IEVA. Grandinę?

VALTERIS. Na, nesirūpinkit, vaikai! Jau viskas?

ADOMAS. Ašotį jis atpirks ar ne – kaip nori.

VALTERIS. Tai baigtas posėdis. Ir Utrechtan

Dar gali Ruprechtas paduoti skundą.

IEVA. Jis Utrechte dar turi duoti skundą?

RUPRECHTAS. Kas? Aš?...

VALTERIS. Na, žinoma! Kol kas gi...

IEVA. Kol kas gi?...

RUPRECHTAS. Eiti į kalėjimą?

IEVA. Grandinę jam ant kaklo? Štai koks teismas!

Jis pats, begėdis tas, kur sėdi čia,

Jis buvo pats...

VALTERIS. Nutilk tu, po velnių!

Nei plaukas nenukris...

IEVA. Na, Ruprechtai!

Ašotį tą sukūlė pats teisėjas!

RUPRECHTAS. Palauk tu man!

MORTA. Tai jis?

BRIGYTA. Tasai?

IEVA. Na taip.

Jisai pas Tavo levą buvo, Ruprecht:

Laikykit jį! Daryk jam ką nori.

VALTERIS. (*Atsistoja*). Palaukit! Kas čia netvarką...

IEVA. Vis tiek!

Grandinė priteista jau, Ruprecht!

Išmesk nuo teismo stalo jį šalin.

ADOMAS. Atleiskit, ponai. (*Pabėga*).

IEVA. Na?

RUPRECHTAS. Laikyk!

IEVA. Skubiai!

ADOMAS. Ką!

RUPRECHTAS. Raišasis velnias!

IEVA. Na?

RUPRECHTAS. Tegu perkūnas!

Tik švarkas liko!

VALTERIS. Kur pasiuntinys?!

RUPRECHTAS. (*Muša švarką*). Žybt! Vieną kartą. Žybt ir žybt! Dar kartą

Ir kartą dar! Per šito niekšo švarką.

VALTERIS. Grubūne tu! Tvarkingai elkis čia!

Jeigu toliau man nenurimsi tu,

Šiandieną dar su grandine tupėsi!

FEITAS. Nurimk tuojau, padauža tu!

DVYLIKTOJI SCENA

Tie patys, be Adomo. Visi pereina į avansceną.

RUPRECHTAS. Ievut!

Grubiai aš šiandien įžeidžiau tave!
Po šimts velnių! Šiandieną, dar ir vakar!
Brangi širdede! Aukso mergužėle!
Ar tu atleisi man tatai kada?

IEVA. *(Puola tarėjui po kojų).*

Padėkit, pone, mums, kitaip pražūsime!

VALTERIS. Pražūsite? Kodėl?

RUPRECHTAS. O dieve! Kas čia?

IEVA. Man Ruprechtą išgelbėk iš rekrūtų!

Nes tie rekrūtai, – man teisėjas tai,
Kaip paslaptį pasakė, – vyks toli,
Į Rytus Indijos; iš ten, jūs žinot,
Begrįžta iš trijų žmonių tik vienas!

VALTERIS. Į Rytus Indijos? Ar pamišai?

IEVA. Bantaman. Nebeslėpkit, malonybe!

Štai slaptas laiškas, kuriame yra
Nauja instrukcija policijai,
Dabar tik vyriausybės išleista;
Jūs matote, kad viską aš žinau.

VALTERIS. *(Paima laišką ir skaito jį).*

O negirdėtas išdavimo melas!

Tai suklastotas laiškas!

IEVA. Suklastotas?

VALTERIS. Kaip gyvas aš! Pons Lichtai, ar tatai

Įsakymas, iš Utrechto atsiųstas?

LICHTAS. Įsakymas? Tai niekadėjas tas!

Popiergalis! Jis viską pats sukūrė!
Rekrūtai renkami dabar tarnaut
Čia, krašto viduje, nei vienas jų

Į Rytus Indijos išsiunčiamas nebus!

IEVA. Teisybė? Niekuomet?

VALTERIS. Aš duodu žodį!

Jei netiesa, jei būtų, kaip sakai,

Tuomet aš pats išpirksiu Ruprechtą.

IEVA. (*Atsistoja*). Dangau! Kaip niekdarys tas primelavo!

Baisiausiai rūpesčiu kankino jis

Man širdį; naktį pas mane atėjo

Įpiršti Ruprechto man atšaukimą;

Jis sakėsi galįs ligos raštu

Visai išlaisvinti jį nuo tarnybos;

Įrodinėjo, pasakojo, kol

Įslinko mano kambarin rašyti;

Ir reikalavo dar tokių dalykų,

Kurių mergaitės lūpos tart nedrįsta.

BRIGYTA. Tai niekšas koks! Bjaurus koks apgavikas!

RUPRECHTAS. Užmiršk tą šlubą velnią, širdužėle!

Jei tavo puodą būt arklys sudaužęs,

Pavyduliaučiau tiek, kiek ir dabar.

(*Bučiuojasi*).

BRIGYTA. Ir aš sakau! Bučiuokitės. Taika

Ir meilė. Greit iškelsim vestuves!

LICHTAS. (*Prie lango*). Žiūrėkit, kaip teisėjas, pons Adomas,

Kalvom pakalvėmis, nuo kartuvių

Tarytum, bėga per laukus!

VALTERIS. Kaip? Ten, štai, pons Adomas?

LICHTAS. Žinoma!

KITI. Dabar keliu jis eina. Matot! Matot!

Perukas kaip per nugarą jam tvoja!

VALTERIS. Pons raštininke, greit jį sugražinkit!

Kad dar daugiau blogumų nepridirbtų.

Iš pareigų jį, žinoma, atleidžiu

Ir jus skiriu dabar šias pareigas

Kol kas šioj vietoje užimti.

Tikiuos, jog visos kasos tvarkoje,

Ir persekioti jo aš nemanau.

Jį sugrąžinkit, labai prašau.

(Lichtas išeina).

PASKUTINIOJI SCENA

Tie patys, be Lichto.

MORTA. Man pasakykit, jūsų malonybe,

Kaip Utrechte surasti valdžią?

VALTERIS. Kam?

MORTA. *(Susierzinusi).* Kam? Nežinau gerai. Bet dėl ąsočio

Teisybės čia jokios nesuradau?

VALTERIS. Atleiskit! Žinoma. Prie turgaus namas.

Antradieniais, penktadieniais

Ten posėdžiauja.

MORTA. Aš šią savaitę būsiu ten.

(Visi išeina).

PABAIGA